

sopotja



Sopotja

glasilo slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ
september 2022, številka 3, letnik 11
ISSN 1848-4360
Reka, september 2022

Uredništvo:

Jasmina Dlačić, Darko Mohar, Boris Rejec,
Zvonimir Stipetić, Vitomir Vitaz, Marjana
Mirković, Milan Grlica, Vasja Simonič
glasilo@bazovica.hr
Podpinjol 43, 51000 Rijeka

Izdajatelji:

Slovenski dom KPD Bazovica
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
slovenskidom@bazovica.hr
zanj: Jasmina Dlačić
www.bazovica.hr
www.facebook.com/KPDBazovica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
vj.slo.nm.ri@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
vsimonic1@gmail.com
zanj: Vasja Simonič

Urednica:

Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
gsm: 091 593 6086

Lektorica: Jasmina Vajda Vrhunec
Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje:
Vesna Rožman
Fotografija na naslovnici: Istog Žorž
Karikatura: Bojan Grlica
Tisk: Tiskara Sušak
Glasilo izhaja trimesečno
Naklada je 1.500 izvodov

Glasilo finančno podpirajo:

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu

Primorsko-goranska županija

Mesto Reka

Svet za narodne manjšine Republike Hrvaške

Zveza slovenskih društev na Hrvaškem

Podpinjol 43, 51000 Rijeka

zveza@slovinci.hr

za: Barbara Riman

Slovenski dom KPD Bazovica

tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977

slovenskidom@bazovica.hr

uradne ure:

torek 10.00–12.00, 18.00–20.00 in

četrtak: 10.00–12.00

iz vsebine

Uvodnik 3

Iz Zveze slovenskih
društev na Hrvaškem 4

Iz društva 8

Iz pouka DPS 17

Si-T 20

Pogled z onkraj Snežnika 22

Srečanja 23

Foto kotiček 24

Veleposlaništvo RS v RH

Alagovićeva 30, 10 000 Zagreb, RH

Veleposlanik: Gašper Dovžan

tel.: +385 1 63 11 014, +385 1 63 11 015

faks: +385 1 46 80 387

el. pošta: vzg@gov.si

spletna stran:

<http://sloembassy.zagreb@gov.si>

Državljanom RS je v nujnih primerih

zagotovljen kontakt z dežurnim

diplomatom:

tel.: +385 98 462 666

Nova kulturna sezona slovenski skupnosti prinaša obetajoče novosti na področju izobraževanja in uvedbe slovenščine v šole, a kje vse bo pouk po modelu C zaživel v tem šolskem letu, bomo spremljali v prihodnji številki Sopotij. Zasluga za širitev teh pobud gre vodstvu Zveze slovenskih društev na Hrvaškem (ZSDH), ki je tudi zato na volilni skupščini dobilo nov mandat. V rubriki, namenjeni krovni organizaciji, omenjamo še jubilej ob tridesetletnici delovanja Slovenskega kulturnega društva (SKD) Triglav v Splitu, sprejem ob dnevu državnosti v Zagrebu in novega veleposlanika Republike Slovenije (RS) v Republiki Hrvaški (RH), obisk novega ministra, pristojnega za Slovence v sosednjih državah in po svetu, na Reki, posvet v okviru letošnjega srečanja Dobrodošli doma in praznovanje petnajstletnice SKD Gorski kotar v Prezidu. Zaživela sta tudi oba odra v KPD Bazovica, v dvorani in na prostem, in gostila več prireditev, od koncerta, razstave in literarnih večerov do prisrčnega nastopa najmlajših po druženju na Poletju v Bazovici. To je letos potekalo tudi v Lokvah, kjer so odprli tudi letošnjo Goransko kiparsko delavnico (GKD). KPD Bazovica je uspešno sodeloval na reškem festivalu Porto Etno in organiziral prvo srečanje manjšinskih pevskih zborov, mešani pevski zbor (MePZ) društva je znova zapel na zborovski prireditvi v Šentvidu pri Stični, folklorna skupina se je predstavila v Budimpešti in glasbena v Novem mestu, planinci pa so uživali na izletih. Objavljamo tudi zapis o slovenskih športnikih, omenjenih v Športnem biografskem leksikonu Primorsko-goranske županije (PGŽ), ter spremljamo obisk reške skupine dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture (DPS) v Pulju in izlet DPS-ja iz SKD Gorski kotar v Sloveniji. Spominjamo se tudi preminulih članov in sodelujočih, rubrika Si-T omenja edukativne sprehode po reških pokopališčih in razstavo o taboriščih v Vidmu, Dragica Jaksetič opozarja na naše aktualnosti med podnebno krizo, rubrika Srečanja pa predstavlja dolgoletno grafično uredništvo Sopotij, dizajnerko in kiparko Vesno Rožman.

Znova vas vabimo k sodelovanju in veseli bomo odziva vseh, ki pišete ali fotografirate ali pa bi se želeli tako ali drugače vključiti v katero izmed dejavnosti društva. Ostanite zdravi!

Uredništvo

Nova harmonikarska skupina v KPD Bazovica

V KPD Bazovica bo v novi kulturni sezoni začela delovati harmonikarska skupina. Starostne omejitve ni, vse zainteresirane pa vabimo k čimprejšnji prijavi v tajništvo društva v času uradnih ur.

Prijava za učenje slovenščine ob vpisu v novo šolsko leto

Zakonodaja RH zagotavlja možnost učenja (tudi) slovenskega jezika v osnovnih in srednjih šolah. Željo po vključitvi otroka na začetku šolskega leta lahko izrazijo starši ali dijaki. Pouk slovenščine po tako imenovanem modelu C šola uvede ob zadostnem številu prijav zainteresiranih kot izbirni predmet, ki je vključen v siceršnji urnik in ocenjevan. Informacije: tajništvo KPD Bazovica ob uradnih urah.

Predsedniške volitve v Sloveniji 23. oktobra 2022

Volitve predsednika/-ce RS bodo v nedeljo, 23. oktobra 2022. Kandidate/-ke lahko predlagajo poslanci, politične stranke in volivci. Podpore je mogoče oddati do vključno 28. septembra 2022, seznam kandidatur pa bo znan najpozneje 7. oktobra 2022.

Volivci s stalnim prebivališčem v RH lahko glasujejo na dva načina: na diplomatsko-konzularnem predstavništvu (DKP) – to volišče bo v RH vzpostavljeno na veleposlaništvu v Zagrebu –, če so vpisani v posebni volilni imenik, lahko pa glasujejo tudi po pošti. Po pošti bodo prejeli tudi volilno gradivo, in sicer na naslov, ki je vpisan v evidenco volilne pravice (EVP) ali posebni volilni imenik. Volivci v RH imajo v času **od 10. septembra 2022 do 7. oktobra 2022** na DKP v Zagrebu možnost osebnega vpogleda v elektronsko evidenco osebnih podatkov in poprave napačnih podatkov ali za vpis v EVP. Več na spletni strani državne volilne komisije: www.dvk-rs.si.

Marjana Mirković

EGON: Rad imam mesto, ki teče!



20. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Volilna skupščina ZSDH



S skupščine v živo, foto: Marjana Mirković

Redna letna skupščina ZSDH je bila tokrat tudi volilna, potekala je v živo in tudi na daljavo. Dotedanjemu vodstvu, predsednici Barbari Riman in podpredsednici Jasmini Dlačič, se je iztekel štiriletni mandat. Leta 2018 sta od dolgoletnega predsednika krovne organizacije Darka Šonca, ki mu je v zahvalo za storjeno ta funkcija ostala v častnem nazivu, prevzeli nove naloge in sedež krovne organizacije prenesli znova na Reko. Vodenja sta se lotili zavzeto in z veliko energije, usmerjene predvsem na področje izobraževanja. Ne samo zaradi epidemije novega koronavirusa, tudi zaradi počasnih birokratskih mlinov in šibke politične volje na terenu, ne nazadnje tudi zaradi ne ravno podjetnih rojakov, je veliko začetnih, široko zasnovanih korakov zastalo na mestu. Z željo dobiti še eno priložnost dokončati načrtovano in zastaviti nove okvire delovanja, sta Barbara Riman in Jasmina Dlačič ob spodbudi in predlagani tudi s strani več društev napovedali vnovično kandidaturo. Na čelo ZSDH sta bili izvoljeni tudi v novem mandatu (2022–2026), drugih kandi-

27. maj, Hrvaški dom, Split

30 let SKD Triglav



MePZ SKD Triglav, Split, arhiv ZSDH

SKD Triglav v Splitu je v počastitev letošnjega jubileja v koncertni dvorani reprezentančnega Hrvaškega doma pripravil svečano akademijo. Bogat kulturni program je, kot običajno, navdahnjeno povezovala ustanovna članica društva Vera Hrga, soustvaril pa ga je tudi MePZ društva, ki pod vodstvom Tatjane Kurajica deluje že četrto stoletja. Prireditve so se udeležili števil-

datov tudi ni bilo. To med drugim priča o tem, da so v društvih prepoznali njun trud in napredek: prizadevanje za spoštovanje manjšinskih pravic, več novih šol s poukom slovenščine po modelu C, objava informacij na Facebook strani ZSDH in v mesečnem biltenu, projekti za mlade in najmlajše, uspešne prijave na razpise, zaposlitev tajnice itd.

Čestitke z najboljšimi željami dodaja tudi uredništvo Sopotij! V upanju na nadaljnje uspešno prizadevanje za podmladek v društvih, širitev pouka slovenščine v šolah in vrtcih ter pridobitev rojakov za kandidature na manjšinskih volitvah prihodnje leto, pa tudi za večjo medijsko oskrbo, s skupnim glasilom in uvedbo radijske ali televizijske programske vsebine v slovenščini, pa vzpostavitev kulturne ustanove ter zagotovitev štipendij in sredstev nasploh za učiteljske in druge kadre (vzgojitelji, novinarji, pravniki itd.), nujne za ohranitev organiziranega delovanja slovenske skupnosti v prihodnje. Brez podpore Slovenije kot države matične kulture seveda ne bo šlo, upati je le, da bodo temu prisluhnile tudi nove oblasti RS in zagotovile vso podporo. ■ Marjana Mirković

ni gosti, predstavniki RS in slovenskih društev, družbenih, političnih in kulturnih krogov Splita in tamkajšnje županije ter člani in prijatelji SKD Triglav, med drugimi tudi skupina iz KPD Bazovica z Reke.

Jubilantu je čestitala in v krajšem nagovoru pozdravila vse navzoče tudi predsednica ZSDH Barbara Riman.

SKD Triglav je v okviru slovesnosti istega dne pred akademijo v Etnografskem muzeju v Splitu odprl tudi razstavo klekljarske skupine, načrtovano sicer lani, ob petindvajsetletnici delovanja, a zaradi epidemije preloženi za leto dni, kot je v junijski številki glasila Planika med drugim zapisala vodja skupine Katica Kaštelan.

SKD Triglav, ustanovljen maja 1992, se je kmalu vključil v članstvo takratne krovne organizacije s sedežem na Reki, Zveze Slovencev na Hrvaškem, in zapolnil vrzel, ki je nastala po umiku istoimenskega društva iz Karlovca. Med osrednjimi člani

SKD Triglav, zaslužnimi za zelo uspešno delovanje društva in prepoznavnost v okolju in širše, je bila – poleg predsednika Boštjana Kordiša in podpredsednika Gustava Zupana – tudi Vera Hrga. Vodstvo ji je zaupalo organizacijo dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture (DPS), ta se je začel še istega leta in do danes je Vera Hrga kot izjemna učiteljica slovenščino približala stotinam mladih in najmlajših, poleg tega je postala nepogrešljiva pri večini kulturnih prireditve v organizaciji SKD Triglav, vselej na zelo visoki ravni, z odmevnimi programi in skrbno izbranimi gosti. Velja dodati, da je v okviru prizadevanja za ohranitev jezika tudi dolgoletna urednica društvenega glasila Planika.

SKD Triglav več mandatov vodi Cveto Šušmelj in društvo je zelo dejavno: poteka pouk slovenščine za več skupin, izdajajo glasilo, za seboj imajo več založniških podvigov svojega članstva, hranijo bogato knjižnico, poleg že omenjenih MePZ-ja in klekljarske skupine, imajo organizirani še likovno in slikarsko skupino ter od nedavnega tudi keramično in lončarsko delavnico.

Iskrene čestitke SKD Triglav in uspešno tudi v prihodnje! ■ Marjana Mirković

25. junij, Muzej sodobne umetnosti, Zagreb

Dan državnosti RS, sprejem



Gašper Dovžan, foto: Marjana Mirković

Gašper Dovžan (1976) se je po diplomu na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani leta 2000 zaposlil na Ministrstvu za zunanje zadeve (MZZ) in ima bogate delovne, diplomatske in mednarodne izkušnje. Po študiju v Berlinu, kjer je končal magistriraj s področja evropskih študij (2002), je, kot je med drugim objavljeno na spletnih straneh Državnega zbora in Vlade RS (<https://imss.dz-rs.si>, www.gov.si) v Sloveniji in tujini opravljal različno in široko razvejano dejavnost, ki zadeva pravo, EU, diplomacijo in mednarodne odnose nasploh, je pa tudi avtor več strokovnih člankov. Pred prihodom v Zagreb junija letos je bil državni sekretar na MZZ-ju, imenovan marca 2020. ■ Marjana Mirković



Tara Franjić, Facebook stran veleposlaništva RS v RH

Veleposlaništvo RS v RH je ob dnevu državnosti RS v sodelovanju s KPD Slovenski dom iz Zagreba in slovensko-hrvaškim SLO-CRO poslovnim klubom v Muzeju sodobne umetnosti organiziralo sprejem, posvečen tudi tridesetletnici vzpostavitve diplomatskih odnosov med državama. V kulturnem programu sta nastopila mlada glasbenika, slovenski študent petja na zagrebški akademiji za glasbo Matic Zakonjšek in Zagrebčanka, dijakinja umetniške gimnazije Konservatorija za glasbo in balet v Mariboru Tara Franjić, kot primer povezovanja med narodoma na raznih področjih vsakodnevnega življenja. Večer je po sprejemu popestril še koncert Vlada Kreslina s skupino Mali bogovi.

Sprejema so se udeležili predstavniki diplomatskega zbora, hrvaških akademskih in drugih ustanov, političnih, gospodarskih in kulturnih krogov ter slovenske skupnosti in drugi.

Vabilu na sprejem se je odzvala tudi predsednica ZSDH Barbara Riman. Skupaj z drugimi rojaki z Reke in PGŽ jo je ob tej priložnosti pozdravil novi veleposlanik RS v RH Gašper Dovžan.

■ Marjana Mirković

27. junij, Slovenski dom KPD Bazovica

Obisk novega ministra pri ZSDH

Sedež ZSDH je obiskal Matej Arčon, ki je v novi slovenski vladi junija postal minister, pristojen za področje odnosov med RS in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah ter Slovenci po svetu. Spremljala sta ga državna sekretarka Vesna Humar in veleposlanik RS v RH Gašper Dovžan, srečanja pa so se

udeležili predstavniki večine slovenskih društev in poslanka iz vrst Socialdemokratske partije (SDP) v hrvaškem saboru, rojkinja Barbara Antolić Vupora.

Barbara Riman je predstavila dejavnost ZSDH in opozorila na težave, kot so številčni upad slovenske skupnosti, prostorska stiska, medijska oskrba, politična zastopanost in omejitve pri prijavah na razpise za evropska sredstva. Podpredsednica ZSDH Jasmina Dlačič je omenila pouk slovenščine po modelu C



Zadovoljni udeleženci srečanja, foto: Marjana Mirković

in izrazila upanje v pomoč RS pri zagotavljanju kadra in sredstev na tem področju ter štipendiranja mladih. Spregovorili so tudi predstavniki društev: predsednik SKD Triglav iz Splita Cvetko Šušmelj je med drugim opozoril na različen status društev v RH s strani RS, predsednik KPD Snežnik iz Lovrana Vasja Simonič se je ozrl na starostno strukturo in številčni upad slovenske skupnosti, predsednica SKD Istra iz Pulja Danica Avbelj je poudarila pomen stikov s pristojnimi v RS in na veleposlanštvu, Barbara Antolič Vupora kot podpredsednica SKD Nagelj iz Varaždina je opozorila na slabe prometne povezave z RS, predsednik KPD Slovenski dom iz Zagreba Darko Šonc pa se je med drugim ozrl na prizadevanja za odkup prostorov.

Minister je med drugim poudaril, da izhaja z obmejnege območja in zato drugače in s posluhom gleda na manjšinsko življenje. Izrazil je željo po rednih letnih srečanjih in oblikovanju usklajevalnega telesa, pozval k opredelitvi jasnih ciljev in operativnemu delovanju ter k sodelovanju pri projektu Nova Gorica, Evropska prestolnica kulture (EPK) 2025.

Zadovoljstvo nad srečanjem je izrazil tudi veleposlanik, spoznal odprta vprašanja slovenske skupnosti in vsem njenim organizacijam napovedal podporo. **Marjana Mirković**

1. julij, Mestna občina Novo mesto

Dobrodošli doma, posvet

V okviru tradicionalne prireditve Slovencev v zamejstvu in po svetu Dobrodošli doma je v sejni dvorani MO Novo mesto potekal tudi posvet z naslovom Prva, druga in post-Jugoslavija v včerajšnjih in sodobnih slovenskih selitvah. Organizirali so ga Združenje Slovenska izseljenska matica (SIM), Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije (ISIM) pri Znanstvenoraziskovalnem centru (ZRC) Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU), Inštitut za narodnostna vprašanja (INV) in Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto.

Posvet je potekal v dveh delih, moderirala sta jih dr. Boris Jesih in dr. Marina Lukšič Hacin, napovedani pa so bili prispevki Slovenska diaspora v jugoslovanskem prostoru med svetovnimi vojnama: med slovenstvom, jugoslovanstvom in iredentizmom (dr. Aleksej Kalc in dr. Miha Zobec, ISIM ZRC SAZU), Selitve in odnos do diaspor(e) po drugi svetovni vojni (dr. Marina Lukšič Hacin, ISIM ZRC SAZU), Dve domovini? (dr. Anton Gosar, Oddelek za geografijo Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem), Slovenci v osamosvojeni Hrvaški (dr. Barbara Riman, INV), Slovenski glasbeniki v Srbiji od časa kraljevine SHS do danes (dr. Maja Đukanović, Filološka fakulteta Univerze v Beogradu), Slovenci v Severni Makedoniji, Črni gori in na Kosovu (dr. Milan Jazbec, MZZ RS), Slovenci v *Bosanski vili* (1885–1914) (dr. Biljana Babić, Filološka fakulteta Uni-



Matej Arčon, foto: Marjana Mirković

Matej Arčon (1972) je junija postal minister brez resorja, pristojen za področje odnosov med RS in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah ter med RS in Slovenci po svetu. Po izobrazbi je elektrotehnik, a ima za seboj bogate in dolgoletne politične izkušnje, tudi s področja čezmejnega sodelovanja. Kot so med drugim zapisali na spletni strani www.rtvsl.si, je bil mestni svetnik in podžupan Mestne občine (MO) Nova Gorica, leta 2010 izvoljen za župana v dveh mandatih, do zadnjih lokalnih volitev 2018. Bil je tudi član državnega sveta. Ob ustanovitvi Gibanja Svoboda je postal njegov generalni sekretar, na letošnjih volitvah v državni zbor pa dobil več kot 15.000 glasov volivcev, daleč največ od vseh kandidatov.

Marjana Mirković



verze v Banjaluki, ki se je vključila na daljavo).

Dr. Barbara Riman se je ob tej priložnosti ozrla na položaj slovenske skupnosti v minulih treh desetletjih: razvoj društev, številčni upad, možnosti in težave pri uresničevanju pravic, vprašanje mladih, napredek na področju ohranjanja slovensčine, medijsko oskrbo in politično zastopnost v svetih in parlamentu.

Srečanja se je udeležil tudi nekdanji tajnik SIM Janez Rogelj, dober poznavalec razmer v zadnjih tridesetih letih tudi na Hrvaškem, in med drugim poudaril, da pri slovenski narodni skupnosti na prostoru nekdanje skupne države ne gre za izseljence in da je bilo napačno v času po osamosvojitvi te izenačevati z izseljenci denimo v ZDA.

16. julij, Prezid

15 let SKD Gorski kotar

Barbara Riman se je v Prezidu udeležila proslave ob petnajstletnici delovanja SKD Gorski kotar. Vabilu so se odzvali tudi veleposlanik RS v RH Gašper Dovžan z družino, gostje iz Slovenije ter predstavniki lokalnih oblasti ter slovenskih društev in svetov iz Primorsko-goranske županije (PGŽ).

Navzoče je pozdravil predsednik Damijan Malnar in spregovoril o minulemu delu društva, ki ima veliko mladih in predvsem dobro obiskan dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture, ki ga vodi učiteljica Mirjana Žagar, delujejo pa tudi pevski zbor, likovna skupina in športna sekcija. Jubilantu so čestitali in mu v krajsšem nagovoru zaželeli uspešno delo tudi v prihodnje Gašper Dovžan, Barbara Riman in drugi gostje.

Kulturni program ob tej priložnosti so z nastopom obogatili tudi pevci moškega pevskega zbora KUD France Prešeren iz Vojnika pri Celju.

Ustanovitveni občni zbor SKD Gorski kotar, ki je postal trinajsto slovensko društvo na Hrvaškem, je bil 17. oktobra 2007 v sejni dvorani mestne hiše. Prvi predsednik je bil Bernard Godeša. Napovedan poglobitveni cilj društva je bil ohranitev narodne in kulturne zavesti – pred

vsem učenje slovenskega jezika ter spoznavanje kulturne in zgodovinske dediščine –, v ospredju pa je bilo reševanje aktualnih problemov obmejnege prebival-

Posvet z zanimivimi prispevki je v celoti posnela Slovenska tiskovna agencija (STA) in je na ogled na naslovu: https://www.youtube.com/watch?v=vVDpM4U_Mgo **Marjana Mirković**



stva. Drugi predsednik je postal Slavko Malnar, pozneje tudi član Sveta slovenske narodne manjšine PGŽ, a žal je njegovo življenjsko pot in številne obetajoče načrte prekinila njegova mnogo prezgodnja smrt. SKD Gorski kotar danes uspešno vodi njegov brat Damijan Malnar, podpredsednik društva pa je Zoran Ožbolt, sicer vodilni član Kmetijske izobraževalne skupnosti (KIS) Gorski kotar, ki se je razvila iz kmečke sekcije društva.

Velja dodati, da je bilo prvo javno srečanje tamkajšnjih rojakov organizirano maja istega leta na pobudo urednice Sopotij kot takratne predsednice Sveta slovenske narodne manjšine (SNM) PGŽ v drugem mandatu. Želela jih je namreč seznaniti predvsem z možnostjo za izvolitev sveta SNM Mesta Čabar in jih spodbuditi h kandidaturi na manjšinskih volitvah, na katerih leta 2003 ni bilo kandidatov. Približno dvajset zbranih obiskovalcev je ob tej priložnosti opozorilo zlasti na vsakodnevne težave na tem obmejnem prostoru in v prizadevanju, da bi s tem seznanili pristojne v obeh državah, so srečanje končali z napovedjo o ustanovitvi slovenskega kulturnega društva, medtem ko za manjšinski svet ni bilo zanimanja, sicer pa volitve tam takrat niso bile razpisane.

Marjana Mirković



Gašper Dovžan, Barbara Riman in Damijan Malnar, arhiv ZSDH

21. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Pozdrav pomladi



S skupnega nastopa obeh zborov, arhiv KPD Bazovica

V dvorano KPD Bazovica se na veselje občinstva vračajo kulturni in glasbeni večeri, tudi z nastopi gostov.

Prireditvev Pozdrav pomladi je tako obogatil obisk MePZ Ivana Cankarja z Vrhnike. Predstavil ga je koordinator kulturnih dejavnosti v KPD Bazovica Vitomir Vitaz, tudi povezovalac programa. MePZ Ivana Cankarja je bil ustanovljen leta 1988, deluje v okviru Pevskega društva (PD) Ivana Cankarja in od leta 1994 ga vodi in programsko usmerja Lovro Grom. Zbor ima na repertoarju skladbe domačih in tujih skladateljev z različnih obdobij, prednost pa ima izvirna slovenska ljudska pesem. Nastopajo veliko, na leto imajo običajno po petnajst nastopov v sezoni. Zbor soustvarja kulturno življenje na Vrhniki in je tudi organizator mednarodnega glasbenega festivala, na katerega povabijo društva rojakov iz tujine, ki ohranjajo slovensko glasbeno dediščino. Tudi sami radi ponesejo slovensko pesem po domovini in v različne kraje sveta, kjer živijo rojaki, od Evrope do daljne Japonske, pa do podnožja Andov v Južni Ameriki, so med drugim zapisali v svoji predstavitvi, delovanje pa strnili v zborniku, ki je izšel ob tridesetletnici delovanja. Pohvalijo se tudi s Srebrnim priznanjem vrhniške območne izpostave Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, ki je nagradila tudi zborovodjo Lovra Groma, Občina Vrhnika pa je zboru podelila Srebrno plaketo.

Prvi stiki z MePZ KPD Bazovica segajo dobrih dvajset let nazaj, ko sta se zbor, reški še pod vodstvom Franja Bravdice, srečevala na prireditvah Primorska poje in Od Čedadada do Monoštra, po

4. junij, Trg petih vodnjakov, Zadar

Mednarodni dan kulturne raznolikosti



Ivan Harej Harry, Darja Jusup in Zdenka Kallan Verbanac, arhiv SKD Lipa

večletnem premoru pa je sodelovanje znova zaživelo z udeležbo glasbene skupine KPD Bazovica Mimo ritma na letošnjem 4. mednarodnem glasbenem festivalu Pod jasnim nebom rdeča roža na Vrhniki, kar je zabeleženo tudi v Sopotjih.

MePZ Ivana Cankarja je z ubranim petjem in slovensko pesmijo razveselil tudi obiskovalce tokratnega večera. Zapeli so Daleč od doma (Danica Ban), Nad menoj se prva zvezda (Ivan Cankar, za MePZ Ivana Cankarja uglasbil Ivan Florjanc), Oj, božime (priredba Ubald Vrabec), Tam, kjer se čuje pesem (ljudska, priredba Andrej Žakelj), *More moje, Vela luka*, Po zelenem travniku (Miro Kokol, po ljudskem motivu iz Kostela), Slovenec sem (Gustav Ipavec) in V Tamar (v spomin na Stanka Bloudka, priredba Danica Bizjak).

Koncert je obogatil tudi nastop gostitelja MePZ KPD Bazovica, ki je pod vodstvom Zorana Badjuka zapel svojo *himno* Bazovica (Slavko Arbiter, uglasbil Josip Kaplan), O, Podjuna (Milka Hartman, uglasbil Radovan Gobec) in *Sunce na Kvarneru* (Drago Gervais, uglasbil Josip Kaplan).

Vrhunec večera je bil seveda skupni nastop obeh zborov s pesmijo Lipa zelenela je (Miroslav Vilhar, uglasbil Davorin Jenko), ki so ga obiskovalci nagradili z dolgotrajnim ploskanjem in v pričakovanju takšnih večerov tudi v prihodnje. Po poznejšem in prijetnem druženju, ob pevskih spominih in pesmi, so se nastopajoči poslovili z vabilom in dogovorom o obisku reškega zbora na Vrhniki.

■ Sandra Grudenić, Marjana Mirković

Mednarodni dan kulturne raznolikosti so v Zadru – po dveletnem premoru zaradi epidemije novega koronavirusa – slovesno obeležili že sedemnajsto leto. Pod pokroviteljstvom mesta in županije prireditvev organizira Koordinacija narodnih manjšin Zadrske županije, v njej pa sodelujeta vsa leta tudi predstavnici slovenske narodne manjšine na županijski in mestni ravni Rafaela Štulina in Darja Jusup, tudi predsednica SKD Lipa.

Manjšinske organizacije so tudi letos pripravile bogat kulturni program z glasbo, plesom in pesmijo ter kulinaričnimi do-

brotami, med njimi tudi SKD Lipa iz Zadra, ki je k udeležbi v programu tokrat povabil KPD Bazovica. V imenu glasbene skupine Mimo ritma sta tako v Zadru nastopila in razveselila občinstvo njen umetniški vodja Ivan Harej Harry in solistka Zdenka Kallan Verbanac. Pridne članice SKD Lipa pa so znova poskrbele za bogato stojnico, polno vabljenih dobrot, od vseh vrst potice – orehove, makove in pehtranove – in janeževih upognjencev do različnih domačih klobas s črnim kruhom... ■ Darja Jusup, Marjana Mirković

4. junij, Slovenski dom KPD Bazovica

59. Goranova pomlad, literarni večer

Na zelo lepem prizorišču na prostem, vrtu Slovenskega doma KPD Bazovica, je tudi letos potekal znova dobro obiskan drugi večer tridnevnega literarnega srečanja v spomin na pesnika Ivana Gorana Kovačiča (1913–1943), imenovane Goranova pomlad (GP).

Avtorji so brali v svojih jezikih, prevode pa je bilo mogoče spremljati na velikem platnu. Iz Slovenije sta se na letnem odru društva letos predstavila Ana Pepelnik in Primož Čučnik, del svojega ustvarjanja pa so predstavili še Alhierd Baharević in Julija Cimafejeva (Belorusija), Angelica Freitas (Brazilija), Isaac Xubin (Španija), Lawrence Shimel (ZDA/Španija), Ljuba Jakimčuk (Ukrajina), Margarida Vale de Gato (Portugalska), Nikola Madžirov (Severna Makedonija), Marko Miladinović (Švica) in letošnji nagrajenec GP za mlade pesnike Patrik Gregurec, Željka Horvat Čeč, Stanislav Habjan in Ante Perković (Hrvaška). Program sta povezovala Ana Brnardić in



Marko Pogačar, pesnik in predsednik Odbora GP.

Ana Pepelnik in Primož Čučnik, foto: Marjana Mirković

V okviru festivala je tudi letos izšlo več publikacij, na voljo pa je bil tudi katalog, v katerem je objavljen tudi izbor pesmi Vesne Biga, letošnje prejemnice nagrade Goranov venec.

Festival se je začel in končal v Zagrebu, tudi tokrat ga je spremljalo več dogodkov, med drugim je bil na Hrvaškem premierno predstavljen celovečerni dokumentarec Buča na vroči strehi sveta o izjemnem slovenskem pesniku Tomažu Šalamunu (1941–2014), tudi nekdanjem gostu in prijatelju GP. Pred tem je o filmu potekal pogovor Marka Pogačarja z avtorjema, Nejcem Sajetom in Jeffreyjem Youngom. Več: <https://igk.hr> ■ Marjana Mirković

4. junij, Čuvajnica ob jezu Omladinskega jezera, Lokve

Goranska kiparska delavnica

Letošnjo Goransko kiparsko delavnico (GKD) v Lokvah, ki je na prostem organizirana že več kot štiri desetletja in z več kot sto deli bogati različne kraje Gorskega kotarja, je na odprtju predstavila dolgoletna strokovna sodelavka GKD, umetnostna zgodovinarica Branka Arh. Posebej je predstavila tudi tokrat izbrana umetnika, Nikolo Nenadića in Ivano Postić, slednjo z diplomom iz kiparstva na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani. V GKD je v drugem sklicu vključena tudi grafična dejavnost, o tem in letošnji grafični mapi Maje Franković je ob tej priložnosti spregovorila grafičarka Tihana Karlović, sicer vodja likovne skupine v KPD Bazovica.

Kot je povedala Ivana Postić, je do sodelovanja prišlo po tem, ko je na predlanski GKD sodelovala njena mati Vesna Rožman (tudi grafična urednica Sopotij), njena *Panova piščal* krasi vhod v gozdni park Golubinjak, tam pa je postavljeno



Matej Vočanec in Ivana Postić, foto: Marjana Mirković

tudi *Neskončno drevo*, ki ga je leto pozneje na GKD ustvaril Ivanin umetniški in življenjski partner Matej Vočanec, s katerim sta se v zadnjih letih iz Notranjske preselila v Istro. Pri njunem delu na GKD je bila navzoča tudi Ivana Postić, ki je tam ustvarjala in letos tako prejela vabilo organizatorja. Odločila se je za veliko, petmetrsko skulpturo *Ptice*, ki bo predvidoma postavljena ob jezeru Bajer v Fužinah.

V reški galeriji Kortil je septembra načrtovana razstava del reških avtorjev na GKD, seznam celotne zbirke, ustvarjene v dobrih štirih desetletjih v okviru GKD, skupaj z njihovo lokacijo, pa bo predvidoma objavljen tudi v digitalizirani obliki, so med drugim napovedali na odprtju GKD. ■ Marjana Mirković

9. junij–24. julij, Slovenski dom KPD Bazovica

Slikarsko društvo železničarjev *Plavo svetlo*

Sodelujoči umetniki in Sandra Grudenič (prva desno), arhiv KPD Bazovica

V okviru večletnega sodelovanja se je tudi letos z razstavo predstavila slikarska skupina reške podružnice zagrebške-

9.–11. junij, Trg Reške resolucije, Reka

Festival Porto Etno

Dolgoletna reška prireditelj v organizaciji Mesta Reka in v sodelovanju z manjšinskimi društvi, v zadnjih letih kot Festival Porto Etno, poleg glasbe in plesa prinaša tudi kulinarčne podobe in okuse z različnih koncev sveta. Prireditelj bogatijo tudi nastopi priljubljenih imen iz sveta glasbe in letos je tako med drugimi nastopila tudi znana interpretka tradicionalne bosanske glasbe, pevka, katere ime je postalo sinonim za sevda-linko, Amira Medunjanin.

Na prireditvi vsa leta sodeluje tudi KPD Bazovica, letos s stojnico kulinarčnih dobrot in krajšim programom ljudske glasbe gostujoče skupine Kerglci izpod Ahca z Bistriškega in nastopom folklorne skupine društva pod vodstvom Nataše Grlica. Številni obiskovalci so nastop lepo sprejeli, a pozornost večinoma raje kot odru namenili predstavljenim kulinarčnim dobrotam. Kot je povedala tajnica KPD Bazovica Sandra Grudenič, dežurna tudi na slovenski stojnici, so pripravili brkinski golaž iz sedmih vrst mesa, polento iz domače, stoletne sorte rdeče, rumene in oranžne koruze s panceto, za sladico pa bio piškote iz pirine moke, ter postregli jabolčni sok in brkinski sadjevec. Vse je pošlo v dobre pol ure, s čestitkami in pohvalami za dobro pripravo. Zahvala za to gre gostu, Bistričanu Rihardu Baši, tudi avtorju kuharskih knjižic o zgodbah in jedeh lokalne kuhinje, ki je delček kulinarke tega dela Slovenije tokrat prinesel na Reko.

Zanimiva novost na trgu, arhiv KPD Bazovica



ga slikarskega društva železničarjev *Plavo svetlo*. Razstavo so naslovili Koroni navkljub, na ogled pa postavili več kot dvajset del, ustvarjenih v različnih tehnikah.

Na razstavi so sodelovali člani in članice društva *Plavo svetlo*: Lidija Šahini in Mladen Barilar s po štirimi deli, Paoli Babić, Savinka Kaštelan in Marija Jambrović s po tremi slikami ter Nina Barilar in Josip Mušanović s po dvema slikama, slednji tudi s "hotelom za žuželke", zanimivim izdelkom, ki ga je v zahvalo za dolgoletno in dobro sodelovanje podaril gostitelju, KPD Bazovica. **Marjana Mirković**



Članici FS s Kerglci izpod Ahca, arhiv KPD Bazovica

Poleg KPD Bazovica se je na stojnicah lepo predstavil še pisan svet manjšinskih organizacij: Skupnost Italijanov iz Opatije, Skupnost Albancev z otoka Krka in Bošnjaška narodna skupnost PGŽ ter reške organizacije Demokratična skupnost Madžarov, Makedonsko KD Ilinden, Matica slovaška, KD Rusinov in Ukrajincev, Češka beseda, Srbsko KD Prosvjeta, Društvo skupnosti narodov Bosne in Hercegovine, društvo ruske narodne manjšine Ruski dom, pa tudi organizacije Kanade, Trinidada in Tobaga ter Filipinov. Predstavljena je bila tudi romska kuharica. Festival je bil humanitarnega značaja in celoten prihodek od prodanih bonov za hrano je bil doniran hrvaškemu uradu Unicefa kot pomoč otrokom in družinam iz Ukrajine.

V okviru folklorne programa so poleg FS KPD Bazovica nastopile še reške folklorne skupine, dejavne v društvi Matica slovaška, Skupnost Italijanov, KUD Sevdah bošnjaške narodne skupnosti, Makedonsko KD Ilinden, SKD Prosvjeta, Češka beseda, Albanska skupnost PGŽ, KD Rusinov in Ukrajincev Rušnjak PGŽ ter gostje iz Demokratične skupnosti Madžarov iz Baranje, nastopila pa sta še MePZ Montenegrini in reška pevsko-plešna skupina Palade. **Marjana Mirković**

17. junij, Češki dom, Reka

Srečanje manjšinskih pevskih zborov PGŽ

KPD Bazovica vsa leta na različne načine dejavno soustvarja kulturno dogajanje na Reki, tudi v okviru manjšinskih organizacij, katerih večina ima pevske zборе. MePZ društva je zato predlagal, da bi se ti zbori zbrali na skupnem srečanju v okviru županije in pobuda je naposled in v letu, ko KPD Bazovica praznuje tudi petinsedemdeset let delovanja, dočkala uresničitev.

Vabilu KPD Bazovica k sodelovanju se je odzvalo šest društev, gostoljubje pa ponudil Češki dom T. G. Masaryka v svoji veliki in ustrezno opremljeni dvorani. Nastopili so MePZ Montenegri reške Skupnosti Črnogorcev, ki ga vodi Ljubov Judčenko - Košmerl, MePZ Nostalgija reškega društva Češka beseda, katerega zborovodja je Libor Pokorni, pevska skupina Rušnjak istoimenskega KD Rusinov in Ukrajincev PGŽ, katere vodja je Vladimir Provči, pevska skupina Slovenka, ki deluje pri reški Matici slovaški in katere zborovodja je Melita Bahnik, PZ Ilinden istoimenskega reškega KD z dirigentko Ivono Dunoski Mitev in MePZ Fratellanza istoimenskega KUD italijanske naro-

18.–19. junij, Šentvid pri Stični

Tabor slovenskih pevskih zborov

Tabor slovenskih pevskih zborov (TSPZ), najbolj množično zborovsko srečanje v Sloveniji in tradicionalni praznik slovenske ljudske in ponarodele zborovske pesmi, je letos potekal pod naslovom Pusti pevci pesmi peti, posvečen pa je bil dolgoletnemu scenaristu in vodji te prireditve Stanetu Pečku.

Na predvečer srečanja, v soboto, je tudi letos potekal koncert slovenskih pevskih zborov iz sosednjih in drugih držav. Iz Hrvaške so tako nastopili puljski Encijan iz SKD Istra in MePZ Slovenski dom iz Zagreba ter MePZ KPD Bazovica, ki ga vodi zborovodja Zoran Badjuk.

V nedeljo je približno osemdeset pevskih zborov – moški, ženski, mešani in šolski pevski zbori – pod vodstvom dirigenta Igorja Švare skupaj zapelo najbolj priljubljene tradicionalne slovenske ljudske pesmi, ki jih ima v svojem repertoarju tudi večina zborov, na program pa so bile uvrščene zaradi tokrat nekoliko krajšega časa, ki so ga imeli pevci za pripravo na

dne manjšine, ki ga vodi Ariana Bossi. Program je sklenil nastop MePZ društva z zborovodjo Zoranom Badjukom, podpredsednik društva Zvonimir Stipetić, tudi na čelu zbora, pa se je zahvalil nastopajočim za sodelovanje in obiskovalcem za udeležbo in lep sprejem. Program je v imenu organizatorja povezovala tajnica KPD Bazovica Sandra Grudenič, za nemoten potek na tehnični ravni pa je tudi tokrat skrbel Ivan Harej Harry.

Prvo srečanje manjšinskih pevskih zborov je potekalo uspešno, bil je pravi večkulturni večer, bogat preplet različnih jezikov in napevov, z zadovoljstvom ob vnovičnem srečanju in s stiski rok znancev z dogodkov, ki so za leto, dve skoraj zamrli. Druženje se je nadaljevalo s pogovori in snovanjem novih načrtov ter z željo po nadaljevanju prireditve in snidenju tudi čez leto dni.

Marjana Mirković

MePZ KPD Bazovica in Zvonimir Stipetić, arhiv KPD Bazovica



nastop. Na začetku so podelili priznanja štirim zborom za dolgoletno sodelovanje, med jubilarci je tudi MePZ KPD Bazovica, nagrajen za petinštirideset let zvestobe tej prireditvi. Priznanje je prevzel predsednik zbora Zvonimir Stipetić.

Program TSPZ sta obogatila še FS Vidovo iz Šentvida pri Stični in Godba Stična, na uvodni slavnostni povorki pa so poleg zborov sodelovale godbe na pihala, mažoretke, narodne noše, harmonikarji in konjske vprege.

Celotno, zanimivo in slikovito prireditelj je prenašala TV Slovenija, posnetek je dostopen na naslovu: <https://365.rtvlo.si/arhiv/tabor-slovenskih-pevskih-zborov/174881538>.

Marjana Mirković

S slavnostnega sprehoda, foto: www.nasizbori.si



29. junij, Mestna hiša, Reka

Marija Šenk: Luči mojega mesta

Reška rojakinja Marija Šenk neutrudno pesni že več kot deset let in nedavno je predstavila že svojo enajsto pesniško zbirko. Velja dodati, da je deseta zbirka z naslovom Mesto, ki ga imam rada, izšla v času epidemije in zato ni bila javno predstavljena.

Marija Šenk je tudi tokrat dogodek pripravila v dvorani mestne hiše in sama sodelovala tudi v spremljajočem kulturnem programu kot pevka v reškem MePZ Društva upokojencev (DU). Predstavitve se je kljub že pravi poletni pripeki udeležilo več kot dvajset obiskovalcev, program pa je, kot vsakič doslej, navdahnjeno povezovala Tajana Mavrinac. Navzoče je pozdravila tudi Marija Šenk, ki je tudi to zbirko izdala v samozaložbi, o knjigi pa je spregovorila Sandra Jukić z reške filozofske fakultete, tudi avtorica predgovora. Izrazila je veliko zadovoljstvo nad izidom zbirke, v kateri se vsakodnevno življenje preliva v stihe, in o njej med drugim zapisala, da predstavlja okno v svet. Okno, skozi katero se kot na filmskem traku nizajo slike dogodkov preteklega leta. ... Marija Šenk piše tudi o ljudeh – teh, ki so obeležili njeno življenje, in drugih, ki jih je srečala spotoma, mimogrede. A tudi ta zbirka bo, enako kot prejšnje, zaživela in dosegla svoj namen v rokah bralca.

Na nov knjižni podvig Marije Šenk so se ozrli tudi tajnica reškega Društva delovnih invalidov Nevenka Bakarčić, predsednik Hrvaške zveze društev delovnih invalidov Ante Štulić in predsednik reškega DU Emil Baumgartner. Pesmi iz zbirke sta brali

avtoričina prijateljica Tatjana Mladenić in gimnazijka Angelina Brguljan, njena sestra, učenka reške glasbene šole Ivana Matetića Ronjgova, Gabrijela Brguljan pa je na violini zaigrala pesem Najdražja Reka. Ob koncu je zapel še MePZ DU, ki ga vodi maestro Vinko Badjuk, Tajana Mavrinac pa je program zaključila s pozivom na srečanje ob predstavitvi 12. pesniške zbirke. | Marjana Mirković



Vrsta za podpis Marije Šenk, foto: Marjana Mirković

1.–3. julij, Na Donavi, Budimpešta

Slovenski dan

Naša folklorna skupina se je z veseljem odzvala vabilu organizatorjev, Slovenskega društva v Budimpešti in Slovenske narodnostne samouprave XI. okrožja madžarske prestolnice, na Slovenski dan 2. julija v počastitev dneva državnosti RS.

Samo potovanje do Budimpešte traja okoli šest ur in ponavadi ni naporno, a naleteli smo na letošnji prvi toplotni val s temperaturami do 38 stopinj Celzija na tem območju. No, v naši družbi je bilo živo in vse pripravljeno, nekaj uric na poti pa smo ne glede na vročino izkoristili za sprehod ob prelepem Blatnem jezeru, *Balatonu*, in ogled znanega, privlačnega turističnega mesteca Siofok. V Budimpešto smo prispeli v večernih urah, se

FS na valovih Donave, foto: Milan Grlica



nastanili v hotelu in se večinoma odpravili na ogled tega čudovitega mesta ob Donavi.

Drugega dne smo sodelovali v kulturnem programu, ki je potekal na imponantni ladji s tremi palubami. Nastopajoči in gosti smo se vkrkali pri mostu Margit in ladja je počasi zaplula po Donavi, izpod številnih znanih in manj znanih mostov, na obzoru se je prelivalo na tisoče barv zahajajočega sonca, na obeh bregovih Donave pa smo imeli razgled na velikansko, arhitekturno in zgodovinsko bogato dediščino Budimpešte, vrsto mogočnih poslopij, kot je zelo znani parlament, pa bazilike, trdnjave itd. In tako smo pripluli vse do konca programa okrog pol devetih zvečer.

Za kulturni program je bila pripravljena zgornja paluba ladje. Z dobrodošlico in prijaznim nagovorom je udeležence in goste dočakala predsednica Slovenskega društva v Budimpešti Agota Kallay, pozdravom se je pridružil tudi veleposlanik RS na Madžarskem dr. Marjan Cencen. Poleg nas so nastopili še Slovenski ljudski pevci Irena Pavlič budimpeškega slo-

venskega društva, Zbor učiteljev iz Soroksárja, Porabski trio Zveze Slovencev na Madžarskem in ljudska glasbena skupina *Što ma čas* iz Slovenije.

Predstavili smo se v naših prelepih nošah, s prekmurskim spletom Marko skače in z gorenjskim spletom. Domačini, gledalci in udeleženci programa so uživali in bili vidno navdušeni nad našim nastopom, ozračje je bilo čudovito. Gostitelji so na ladji pripravili tudi bogato in oku-

2. julij, Novo mesto

Dobrodošli doma 2022

Letošnje 11. srečanje Slovencev iz domovine, sosednjih držav in sveta Dobrodošli doma je v organizaciji Rafaelove družbe potekalo od 30. junija do 3. julija. Dogajanje se je začelo v Narodni in univerzitetni knjižnici (NUK) v Ljubljani z razstavo Plečnikova knjižnica: ustvarjena za vse čase in s koncertom Ljubljanskih madrigalistov, nadaljevalo pa se je v Novem mestu s posvetom, že omenjenim v rubriki Iz ZSDH, slikarsko razstavo Dragana Gačnika iz Zenice v galeriji Kocka in programom v mestni knjižnici Mirana Jarca.

V soboto, 2. julija, se je po finalni nogometni tekmi dogajanje preselilo na novomeški Glavni trg, s predstavo za najmlajše in karavano okusov, pred osrednjim kulturnim programom pa sta navzoče pozdravila novomeški župan Gregor Macedoni in minister, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu, Matej Arčon. Na odru je nastopilo trinajst skupin iz Avstrije, Italije, Madžarske, BiH, Srbije, Ne-

4.–22. julij, Slovenski dom KPD Bazovica/Lokve

Poletje v Bazovici

Počitniške delavnice za najmlajše, imenovane Poletje v Bazovici, potekajo od leta 2017. Pod vodstvom Sandre Grudenić, takrat učiteljice slovenščine na reški OŠ Kozala, so se otroci prvič zbrali, in sicer na pobudo članice mladinske skupine Natali Iskra, hkrati tudi predstavnice soorganizatorja, takratnega društva EU korak.

Zanimanje za udeležbo je vsako leto večje, letos je dogodek potekal v treh skupinah in tri tedne. Skupaj se je odzvalo več kot štirideset otrok, od predšolskih do osnovnošolskih, mnogi med njimi so že stari znanci društva in učenci slovenščine. Program je znova osmislila Sandra Grudenić, zadnja leta tajnica KPD Bazovica, in vsak dan v tednu namenila različnim

sno večerjo s poudarkom na slovenskih nacionalnih jedeh. Z gostoljubnimi in odličnimi gostitelji in rojaki smo se poslovili v madžarsčini in z željo, da se srečamo na Reki.

V nedeljo smo si privoščili ogled Budimpešte z vodičem – bila bi prava škoda, če ne bi obiskali znamenitosti glavnega mesta Madžarske. Ogledali smo si budimsko staro mesto, Trg herojev, cerkev sv. Matije, veliko tržnico itd.

Potovanje domov je hitro minilo, srečni in zadovoljni smo se vrnili v poznih večernih urah, znova hvaležni vodji naše skupine Nataši Grlici, za odlično organizacijo potovanja pa Milanu Grlici in predsednici KPD Bazovica Jasmini Dlačić. | Slavica Bačić

mčije, Švedske, Venezuele, Argentine in Hrvaške. To je zastopala glasbena skupina Mimo ritma, ki pod umetniškim vodstvom Ivana Hareja Harryja deluje v okviru KPD Bazovica, in je z uspešnim nastopom in solistko Zdenko Kallan Verbanac tudi tokrat navdušila občinstvo.

Tradicionalnega dogodka so se udeležili tudi člani PS KPD Bazovica in se ob tej priložnosti srečali s predstavniki prijateljskega slovenskega društva iz Kaknja, prijetno druženje pa je prineslo nova prijateljstva.

Letošnje srečanje Dobrodošli doma se je zaključilo v nedeljo z 28. taborom Slovencev po svetu in razstavo akademske slikarke Klavdije Nose iz Argentine v Ljubljani. Več: www.gov.si.

| Marjana Mirković



Z nastopa na novomeškem Glavnem trgu, arhiv KPD Bazovica

vsebinam, od spoznavanja jezika, običajev in literature do naravoslovnih zanimivosti, vse seveda v sproščenem, počitniškem ozračju, ob igri in druženju. V ponedeljek je bila tako na urniku jezikovna delavnica, ki jo je vodila učiteljica slovenščine na Prvi reški gimnaziji na Sušaku Simona Mahovič in otroke pripravljala tudi za zaključni nastop, v torek jih je obiskalo slovensko KUD gledališče Bičikleta iz Cola, s predstavo in poznejšim ustvarjanjem aviončkov, sredo je bila namenjena likovni dejavnosti in druženju z vrstniki iz SKD Prešeren v Lokvah, pod vodstvom večletne vodje likovne skupine v KPD Bazovica Tihane Karlovič so spoznavali in izdelovali lesoreze, četrtek je bil v znamenju pravljic, obiskala jih je Tamara Hrabar z oddelka za mladino knjižnice Makse Samsa v Ilirski Bistrici z zunanjo sodelavko Ano Kalister, v petek pa sta zanimiv program s poskusi pripravila reški profesor kemije in biologije ter ljubljanski diplomant Leo Šamanić in njegova kolegica Roberta Paravić.

Program je vodila učiteljica slovenščine Darja Čubrčić in na pet-

kovem prisrčnem srečanju s starši otrok, njihovimi bratci in sestricami ter dedki in babicami na kratko predstavila vsebinski potek delavnic, s krajšim nastopom ter razstavo risb, plakatov in drugih izdelkov pa so mladi udeleženci ponosno pokazali del naučenega. Poslovali so se z velikim zadovoljstvom nad novimi doživetji in prijateljstvi, stkanimi v tednu dni, ter v pričakovanju novih dogodkov v društvu jeseni. Darja Čubrčić in Sandra Grudenčić sta prejeli čestitke in zahvale za storjeno delo, obe pa sta pohvalili tudi mlade moči iz društva, dijakinje, ki so prijazno priskočile na pomoč in bile v veliko pomoč pri izvedbi delavnic – to so bile tokrat Michelle Samaržija, Laia Stevanović in Eva Lončarić. **Marjana Mirković**

Prisrčen nastop najmlajših, foto: Marjana Mirković



Poletje v Bazovici letos tudi v Lokvah

Ob sredah je bila na programu likovna delavnica v Lokvah, v sodelovanju s SKD Prešeren in ob udeležbi njihovih najmlajših pod vodstvom Tihane Karlović, večletne vodje likovne skupine v KPD Bazovica in tudi podpredsednice tamkajšnjega društva. O prvem obisku je učiteljica Darja Čubrčić zapisala: *Že dolgo smo razmišljali o delavnici ob čudovitem Omladinskem jezeru v Lokvah. Priložnost smo uvrstili v že dobro znano stalnico projekta Poletje v Bazovici. 6. julija smo se tako odpravili v Lokve, izlet je v načrtu še 13. in 20. julija. Delavnico vodi naša Tihana Karlović in na prvo je prišlo trinajst otrok, ravno prav za resno delo. Na začetku smo se poigrali in predstavili, sodelovali so otroci obeh društev. Potem smo se lotili dela. Najprej smo naredili drevesa, ne le kot simbol Gorskega kotarja, predstavljajo tudi pljuča sveta. Drevesa smo izrezali iz linoleja in jih nalepili na papir. Zatem smo dele linoleja pobarvali in odtisnili na papir. Starejši otroci so dobili še lesene ploščice, izrezovali oziroma dolbli so reze in tako oblikovali drevo. Tudi to smo odtisnili na papir. Po dolgem in napornem delu smo se sprehodili do jezera. Ob vrnitvi nas je čakala pica. Pojedli smo jo z velikim užitek, saj je lakota bila že velika!*

Po okrepčilu je bilo druženja konec in z veselimi pozdravi smo si obljubili, da moramo to ponoviti. Darja Čubrčić

9. julij, Slovenski dom KPD Bazovica

Literarni festival

Mednarodni književni festival *Lit link* (Literarna vez) je potekal od 7. do 10. julija, poleg Zagreba in Labina znova tudi letos na Reki. Organizator, Hrvaško društvo pisateljev, je poleg domačih avtorjev v goste na deseto srečanje povabil pisatelje in urednike iz Francije, Belgije, Kanade in Švice, ki jih povezuje francoščina. Za tuje založnike je ta prireditelj tudi priložnost za seznanitev s sodobno hrvaško literaturo.

Program na Reki je prinesel tudi posebej zanimivega gosta: hrvaški filozof, avtor odmevnih knjig in politični aktivist, pogost sogovornik Slavoj Žižka, Srečko Horvat, je spregovoril o svoji knjigi *Po apokalipsi*, v kateri opozarja, da je nujno ozavestiti vr-

Srečko Horvat in Marko Pogačar, foto: Marjana Mirković



sto groženj, danes radikalno nevarnejših in medsebojno prepletenih, od podnebne krize, jedrske nevarnosti in aktualne pandemije do neenakosti v svetu. Katastrofe se sicer tako ali drugače vedno vračajo, meni, a danes je položaj radikalno nevarnejši in alternativa ni več socializem ali barbarstvo, temveč je nujna reinvenija sveta ali pa sledi množično uničenje. Pogovor z njim je vodil književnik Marko Pogačar, ki je v poznejšem programu bral tudi del svoje proze iz potopisa *Latinoamericana*. Na reškem večeru, ki ga je povezoval Robert Perišić, organizator pa je poskrbel tudi za prevode, so sodelovali še Lucie Rico in Emilienne Malfatto iz Francije ter Philippe Marczewski iz Belgije, Nora Verde in Zoran Žmirić iz Hrvaške, gost iz Slovenije pa je bil tokrat Andrej E. Skubic, nagrajevan pisatelj in prevajalec, čigar knjige so prevedene tudi v vrsto tujih jezikov, predstavil pa je odlomek iz romana *Samo pridi domov*. **Marjana Mirković**

IZ PLANINSKE SKUPINE

23.–28. maj, Dalmacija, večdnevni izlet po dolgem času

Prvi, že vplačani izlet je bil tik pred epidemijo odpovedan, tokrat pa je bil izpeljan z manjšimi spremembami, čeprav se je pokazalo, da dve leti v zdravstvenem pogledu veliko pomenita in da je korona le prinesla svoje.

Na pot je krenila skupina 37 članov, njihovih dragih prijateljev in nekaj gostov. Že prvega dne so si ogledali več zgodovinskih in planinskih znamenitosti ob poti: zaliv Zavrtnica, prelep kotic narodnega parka Severni Velebit, staro mestece Novigrad na južni obali Novigradskega morja in cerkvico svetega Duha na tamkajšnjem otočku, triapsidalno cerkvico svetega Miklavža pri Ninu in tudi samo čudovito mestece Nin, kjer so ravno takrat množično in v svečanih narodnih nošah slavili praznik Marije z Zečeva, imenovan po bližnjem otočku. Ostalo je še nekaj časa za večerni ogled Biograda na moru, kjer so se namestili v hotelu, iz katerega so po prvi odpovedi vrnili ves znesek, zato so se planinci za poštenost zahvalili z vnovično rezervacijo.

Drugi dan so se z ladjo odpravili na otok Murter, si ogledali istoimensko lepo otoško mestece in se kopali v toplem morju. Delfini ob otočku Vrgada se sicer niso pokazali, a je kljub temu tudi ta izlet v celoti uspel. V naslednjih dneh so obiskali še Kudin most na prekrasni kraški reki Krupa, Golubić, samostan Krupa v zeleni oazi ob izviru reke ter Karin s frančiškanskim

4.–5. junij, Prvinski kraji Like

Petnajst članov PS KPD Bazovica je v Perušiću pričakal član PS Branko Arbanas. Odpravili so se v vas Kaluderovac, kjer so jih domačini pričakali z osvežitvijo: kavo, pijačo in prigrizkom. Ob 10. uri so se napotili na ture: manjša skupina z vodnikom Tomom Hećimovićem, članom PD Željezničar Gospić, izpostava Perušić, so se napotili na 777 metrov visoko Sklopačo in naprej na 800 metrov visoko Metlačo. Vzpona sta trajala skupno nekaj več kot 4 ure. Preostale člane je Branko povedel na lahko turo ob reki Liki, ki je trajala okrog tri ure.

Po končanih turah in namestitvi so se vsi zbrali pred hišo domačinov, Zinke in Branka. Druženje je trajalo globoko v noč. Naslednje jutro je po zajtrku sledila vo-

samostanom in Karinsko morje. Dolgotrajna suša je razvrednotila odhod do izvira reke Bijeje, njeno korito je bilo popolnoma suho. Obiskali so še Vransko jezero, ki ima bogato zgodovino in je po umetnem kanalu Prosika povezano z morjem, ter Maškovića han, najzahodnejši objekt otomanske kulture, zatem staro kraljevsko mesto Vrana in izvir Pečina, iz katerega je v antičnih časih po akvaduktu vodo dobival Zadar, pa razgledno točko Kamenjak s čudovitimi razgledi na jezero, morje in otoke južno od Pašmana. Žal uprava naravnega parka Vransko jezero ni dovolila nenapovedanega ogleda ornitološkega rezervata.

Ob koncu sta sledila še obiska krajev, iz katerih prihajajo nekateri člani skupine, Rasline in Benkovca. Prvega sta vodila Branka in Zoran Radišić, ob Prokljanskem jezeru sta sledila še vzpon na Križevačo in obisk konobe na Krki v zalivu Smokvić, z nenavadnim kopanjem v sladki vodi. Milena in Đilio Arbula pa sta planince med obiskom Benkovca popeljala do arheološkega najdišča Aserija in trdnjave Kličevica. Omenjenim ter tudi Nataši in Milanu Grlici, ki sta pripravila veliko od opisanega programa, gre velika zahvala celotne PS. Šest dni, povezanih z zgodovino, lažjimi planinskimi turami in naravnimi lepotami, ki jih premore sever Dalmacije, je prehitro minilo. Veseli, da so že načrti za nadaljevanje poti, še malo južneje, na območje reke Cetine.

Darko Mohar



K cerkvici svetega Duha v Novigradskem morju, foto: Darko Mohar

žnja s splavom po reki Liki, vse do akumulacijskega jezera Kruščica. Dan so končali s posamičnimi obiski različnih bližnjih lokacij. Ena skupina se je napotila na izvir Gacke, druga v Smiljan na ogled muzeja in rojstne hiše Nikole Tesle. Najpogumnejši pa so do poznih popoldanskih ur ostali pri domačinih v Kaluderovcu. Po reakcijah udeležencev je bil to eden lepših izletov PS. **Zinka Božiček, prevod Darko Mohar**

Razgled po Liki, foto: Renata Jerkov



Eduard Hemar: Slovenci v športu Primorsko-goranske županije

Potem ko je bila novembra lani predstavljena nova, obsežna publikacija plodovitega raziskovalca zgodovine športa na Hrvaškem, poimenovana Športni biografski leksikon PGŽ (zabeleženo tudi v Sopotjih), se nam je avtor Eduard Hemar prijazno odzval s seznamom rojakov, uvrščenih med več kot 900 življenjepisov v tem delu. Za zapis se mu najlepše zahvaljujemo.

Kot navaja, gre za petinpetdeset imen oseb slovenskega porekla. Deloma so te že bile predstavljene v avtorjevih dosedanjih dvojezičnih knjigah, Slovenci v hrvaškem športu in Slovenci v hrvaškem športu – novi življenjepis. Veliko življenjepisov pa je novih in predstavljenih prvič. V leksikonu je avtor pri življenjepisih navajal tudi poreklo staršev – tako je mogoče natančneje ugotoviti slovenske korenine tistih, ki se niso rodili v Sloveniji. Velja poudariti, da so bile številne osebe, navedene v leksikonu, poleg športa uspešne tudi na drugih področjih javnega delovanja.

Leksikon predstavlja tudi več imen, ki so del svoje športne kariere ali življenja preživeli v Sloveniji in niso slovenskega rodu. No, več o njih ob neki drugi priložnosti. So pa Slovenci nedvomno veliko prispevali k zgodovini športa v PGŽ. Med predstavljenimi so olimpijci, svetovni, evropski in mediteranski prvaki, zaslužni hrvaški in mednarodni trenerji, športni delavci in tudi pionirji športa in sokolstva.

Za glasilo Sopotja tako avtor ekskluzivno navaja seznam vseh Slovencev iz leksikona in vseh v njem omenjenih, ki so slovenskih korenin. Zaradi velikega obsega knjige v vsebino niso mogli biti vključeni nekateri manj uspešni slovenski športniki. Leksikon v dodatnih življenjepisih, poleg glavnih, predstavlja tudi nekatere uspešne družinske člane, med njimi so tudi osebe slovenskega rodu.

Seznam predstavljenih Slovencev iz tega leksikona avtor navaja po abecednem redu, po primku in imenu. Poleg podatka o področju športa, s katerim so se ukvarjali, sta navedena še kraj in datum rojstva oziroma eventualno tudi smrti. Za osebe, ki se niso rodile v Sloveniji, je naveden podatek o krajevnem poreklu očeta in/ali matere ter babice in/ali dedka.

Po vrsti so tako predstavljeni vaterpolski trener Alfred BALEN (Crikvenica, 1930–Zürich, 1986), mati iz Ljubljane; mednarodni šahovski mojster Janez BARLE (Ljubljana, 1952); dvigalec uteži in učitelj telesne vzgoje Vincenzo BLAŽIČ (Reka, 1941–Rupa, 2021), mati iz Ilirske Bistrice; odbojkar, trener in športni delavec Zvonimir BROZIČ (Reka, 1949), oče z Gornjega Zemona, mati iz Rodika pri Kozini; košarkarica Marijana BUŠLJETA, poročena Suknaič (Opatija, 1954), mati iz Dolenjskih Toplic; športni delavec Davor CRNOBORI (Baška, 1939–Pulj, 2012), mati sokolska prvakinja Vera, roj. RENER, iz Barkovelj pri Trstu; športna ribolovka na morju Sava DEŠKOVIČ, roj. Štemberger (Reka, 1947), oče iz Vrbovega pri Ilirski Bistrici, mati iz Volč pri Pivki; nogometaš Adrijan FEGIC (Postojna, 1956); plavalec in športni delavec Ivan GOLOB (Sušak, 1909–Sušak, 1940), oče z Vrhnike; skakalec v vodo Bogomir GRILC (Ljubljana, 1903–Jastrebarsko, 1980); balinar in trener Sandro GULJA (Reka, 1972) in brat, prav tako balinar, Simon GULJA (Reka, 1974), oče iz Sabonj, mati iz Ilirske Bistrice; mednarodni sodnik juda Aleksandar HRAST (Reka, 1953), dedek po očetu iz Kobarida; veslač in športni delavec Teodor HRELJANOVIČ (Sušak, 1913–New Rochelle, 2005) in brat, veslač in sodnik, Viktor HRELJANOVIČ (Sušak, 1923–Reka, 1997), mati iz Tržiča; sokolski prvak in delavec Janko JAZBEC (Križe pri Tržiču, 1890–Córdoba, 1965); nogometaš in trener Matjaž KEK (Maribor, 1961); plavalec in športni delavec Zvonimir KLEMEN (Zagreb, 1922–Reka, 2010), mati iz Slovenije; nogometaš in trener Ivan KOCJANČIČ (Dol pri Hrastovljah, 1947); vsestranska športnika in športna delavca, brata Boris KOPRIVNIKAR (Sušak, 1937) in Igor KOPRIVNIKAR (Reka, 1931–Reka, 2019), stara starša po očetu iz Litije; plavalka Beata KOŠIR (Reka, 1918–Karlovac, 2015), ded po materi s Krasa; vsestranski športnik in nogometni sodnik Hermenegildo KRANJC (Zamet, 1908–Zagreb, 1993), oče iz Vidma pri Krškem; vsestranski športnik, dejaven v sokolskem društvu in trener Viktor KRIŽANEC (Reka, 1912–Reka, 1997), mati iz Tinja na avstrijskem Koroškem; plavalka Alješa LAVRENČIČ, poročena Mrduljaš (Sušak, 1933–Reka, 2008), oče iz Vipave; balinar Emil MAHNE (Vatovlje pri Divači, 1931); plavalec in športni zdravnik Radoslav MARČAN (Reka, 1950), dedek po očetu iz Bučne vasi pri Novem mestu; športni delavec in publicist Etorre MAZZIERI (Reka, 1920–Reka, 2004), mati iz Obrova pri Podgradu; kolesarja, brata Hrvoje MIHOLJEVIČ (Reka, 1979) in Vladimir MIHOLJEVIČ (Zagreb, 1974), mati iz Vinice pri Črnomlju; odbojkarica Majda MIJALJEVIČ, rojena Novak (Volosko pri Opatiji, 1954), oče iz Pavlice, mati iz Zajeljsja pri Ilirski Bistrici; strelec in športni delavec Aleksandar MILINKOVIČ (Reka, 1954), mati z Rjavč pri Ilirski Bistrici; nogometaš in trener Saša PERŠON (Reka, 1965), dedek po očetu s Ptujca; sokolski prvak Janko PRELOVEC (Idrija, 1899–Sušak, 1936); vsestranski športnik in športni delavec Vanja PRIZMIČ (Ljubljana, 1947–Reka, 2018), mati iz Ivanj-kovcev pri Ormožu; nogometaš in trener Zvezdan RADIN (Reka, 1953), oče iz Topolovca pri Kopru, mati z Otlice pri Ajdovščini; nogometaš Gustav REMEC (Sušak, 1900–Nürnberg, 1972), oče z Bizeljskega; pionir in trener plavanja in vaterpola Rudolf REŠ (Sušak, 1896–Dubrovnik, 1971), mati iz Mokronoga pri Novem mestu; tekač na smučeh in trener Ratimir - Braco SINKO (Mrkopalj, 1919–Beograd, 1995), dedek po očetu Slovenec; veslač in športni delavec Livio SMILOVIČ (Reka, 1938), mati iz Novokračin pri Ilirski Bistrici; kegljač in športni delavec Vilko ŠAFAR (Gašparci pri Delnicah, 1924–Zagreb, 2004), babica po materi iz Banje Loke pri Kostelu; planinec in športni delavec Božidar ŠKERL (Sušak, 1922–Zagreb, 1998) in brat, alpski smučar Ivo ŠKERL (Sušak, 1921–Gemona del Friuli, 1999), stara starša po očetu iz Slovenije; plavalka in tekmovalka v potapljanju Valentina ŠTIMEC, poročena Knežević (Trbovlje, 1978); sokolska prvaka brata Ateo ŠUSTAR (Sušak, 1912–Sušak, 1944) in Anton ŠUSTAR (Sušak, 1914–Veli Lošinj, 1943), mati iz Krasnega pri Novi Gorici; plavalec Aleksej TERNOVEC (Reka, 1949–Drastin, Jelenje, 2020), mati iz Tržiča, dedek po očetu iz Grgarja pri Novi Gorici; kineziologinja Sonja TKALČIČ, rojena Crnobori (Baška, 1941–Zagreb, 2018), mati iz Barkovelj; alpinist, planinec in športni delavec Erno TOMŠIČ (Reka, 1913–Reka, 1992), oče iz Polja pri Ljubljani; veslač in trener Boris TUČIČ (Litija, 1932–Reka, 2019); oče in sin, odbojkarja in trenerja, Adolf URNAUT (Ravne na Koroškem, 1941) in Andrej URNAUT (Ravne na Koroškem, 1965); brata, planinca in športna delavca, Stanislav VIČIČ (Logatec, 1921–Reka, 2000) in Vazmoslav VIČIČ (Zamet, 1930–Reka, 2011), mati iz Logatca; plavalka Miriam ZUANNI, poročena Zekanović (Reka, 1955), mati iz Kopra; tekmovalac in trener v podvodni orientaciji Vladimir ŽIC (Reka, 1948), mati iz Obrova pri Podgradu.

Ob koncu je treba omeniti, da je avtor kot dolgoletni član društva Slovenski dom iz Zagreba delo pri tem leksikonu končal po včlanitvi v KPD Bazovica junija 2021, je še zapisal Eduard Hemar.

21. maj, Obisk v Pulju

Skupina DPS iz KPD Bazovica je "vrnila" obisk skupini DPS v SKD Istra v Pulju. Učiteljica Vida Srdoč nam je poslala zapise o dogodku, za kar se ji zahvaljujemo in jih objavljamo nelek-torirane:

V soboto 21.5.2022 smo se odpravili z Reke proti Pulju. Šla je učiteljica Vida in pet učenk DPS. Ko smo prišli, so nas pričakali učenci iz slovenskega društva "Istra". Učiteljica nam je postregla s kavo, sokovi in sladico. Ogleдали smo si lepe slike pridnih amaterk likovne sekcije puljskega društva, malo poklepetali in se odpravili proti centru mesta. Tam smo počakali na vodičko. Razložila nam je zgodovino mesta, ki se nahaja na sedmih gričih in spominja na Rim. Obiskali smo znamenitosti iz antike in rimske dobe: amfiteater Arena, Slavolok Sergijevcev in temelje Zlatih vrat, potem smo šli mimo kipa slavnega irskega pisatelja Jamesa Joyca. Ogleдали smo si Forum, kjer je danes mestna uprava, pa Avgustov tempelj, naprej smo prišli do antičnega mozaika Kaznovanje Dirka, odkrit v stavbi, ki je bila porušena v drugi svetovni vojni. Zdaj je zaščiten. Videli in slišali smo še marsikaj, kot na primer o podzemnih predorih Zerostrasse, kjer so se lahko namestili prebivalci Pulja v primeru bombardiranja.

Ko je vodička končala obisk mesta, so nas naprej vodili Puljčani. Razkazali so nam Kaštel, s katerega je čudovit razgled na mesto. Na koncu smo si v desakralizirani cerkvi Svetih src ogledali zelo zanimivo razstavo "Skrivnosti šivanih ladij najdenih v antičnem pristanišču pri Ninu". Razveselili smo se odličnega kosila v bližnji restavraciji na Dantejevem trgu, potem so nam sošolci govorili recitacije pred stavbo "Galerije slovenske narodne manjšine": učiteljica Vida, Vesna in Milan iz Pulja in Vojka in Ksenija z Reke pesmi Prešerna, Cankarja, Pavčka in drugih. Nagradili smo jih z velikim aplavzom. Še enkrat smo se na kratko osvežili v slovenskem društvu, se lepo zahvalili in jih pozdravili do naslednje priložnosti. Domov smo se vrnili zadovoljni z lepimi izkušnjami. Vse je bilo dobro, največ po zaslugi učiteljice Vide in našega voznika.

■ Marija Skopinić, udeleženka DPS v KPD Bazovica na Reki

V sodelovanju s KPD Bazovica smo sooblikovali kulturni dogodek v Pulju. Program je obsegal vodeni turistični sprehod po mestu in kulturni del z recitacijami in branjem izbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev, od Franceta Prešerna in Ivana Cankarja do Toneta Pavčka in Nika Grafenauerja. Na koncu druženja smo odšli do zgradbe, v kateri je pri svoji sestri leta 1898 živel Cankar. Na vhodu o tem priča spominska plošča, ki jo je postavilo naše društvo.

Obisk se je začel pred amfiteatrom, kjer nas je vodička seznanila z načinom gradnje, detajli pozidave in s tem, da je naziv Arena pravzaprav samo borišče s peskom, kamniti zidovi in gledališče okoli borišča pa je amfiteater. Pripovedovala je o tem, kako so se organizirale borbe, kdo je v njih sodeloval, pa tudi o tem, na kakšen način so borcem izkazovali pomilostitev ali smrtno obsodbo. Za tem smo odšli do makete Pulja umeščene v Titovem parku, kjer smo izvedeli, da sta obstajala malo in veliko rimsko gledališče in kako so v antični dobi nastale naselbine. Potem smo obiskali dva stara vhoda v mesto, Dvojna vrata

in Slavolok Sergijevcev. Zanimivost, ki je mnogi ne poznajo, je ta, da je Slavolok Sergijevcev spomenik trem članom te rimske družine, pred njim pa so bila Zlata vrata, na katera se je slavolok naslanjal. Vrata so v začetku 19. stoletja pri širjenju mesta izven obzidja podrti. Naslednja postaja našega obhoda je bil rimski mozaik Kaznovanje Dirka, mitološki prikaz, ki je odkrit po bombardiranju Pulja v drugi svetovni vojni. Od tam smo odšli na Forum, osrednji mestni trg iz časa antike. Seznanili smo se z zgodovino tega mesta ter kako se je speminjalo skozi čas. Vodička nas je opozorila na Avgustov in Dianin tempelj, pa tudi na očitnost raznih stilskih obdobij na samem trgu, kar priča o kontinuirani poselitvi tega področja. Pred kosilom smo obiskali še utrdbo Kaštel v starem mestu, s katere se odpira razgled na ves Pulj in puljski zaliv, in galerijsko-razstavni prostor Sveta srca. Tema razstave je bila o starih plovilih, načinih izgradnje in konzervacije. Sledilo je kosilo v restavraciji na Dantejevem trgu in recitiranje pesmi slovenskih pesnikov pred galerijo SKD Istra. Na koncu druženja smo se slikali pri vhodu v zgradbo, v kateri je živel Cankar, in se nahaja neposredno ob zgradbi Istrskega narodnega gledališča. S tem se je naše druženje končalo, ki pa je nam Puležanom omogočilo, da izkusimo Pulj z očmi turistov. Verjamem, da so bili tudi naši gostje z Reke zadovoljni z obiskom.

■ Damir Deumić, udeleženec DPS v SKD Istra v Pulju

Nekaj članov skupine pouka slovenskega jezika je obiskalo Pulj in tamkajšnjo skupino iz SKD Istra Pulj.

Z Reke smo se odpravili ob osmih zjutraj in ob devetih trideset prispeli v Pulj. Obiskali smo SKD Istra in njihovi člani so nas lepo sprejeli. Po kratkem druženju in pogovoru smo se s turističnim vodnikom odpravili na ogled mesta in njegovih znamenitosti. Dan je bil zelo topel in prijeten za sprehod. Po ogledu Pulja smo imeli pred galerijo društva Istra krajši kulturni program. Potem smo se slikali pred spominsko ploščo Ivanu Cankarju, ki je nekaj časa živel pri sestri v Pulju.

Naše druženje smo zaključili s skupnim kosilom in prijetnim pogovorom z željo, da se skupaj družimo tudi v prihodnje.

■ Vesna Milokanović, udeleženka DPS v KPD Bazovica na Reki



Spoznavanje zanimive dediščine Pulja, arhiv KPD Bazovica

14. junij, Slovenščina tudi v SKD Prešeren v Lokvah



Uspešno prvo leto, arhiv SKD Prešeren, Lokve

Letošnje šolsko leto 2021/22 je SKD Prešeren izpeljalo DPS, prvo leto in zagotovo ne zadnje. Pouk je sprva potekal ob petkih, kasneje ob četrtnih, delovali pa sta dve skupini. Prva je bila začetniška z otroki in jo je obiskovalo pet otrok. Ker je bila po starosti zelo mešana skupina, so za vodilo imeli knjigo Križ kraž. Seveda je bilo potrebnih tudi veliko prilagoditev, kajti Križ kraž za nekatere otroke ni bil dovolj in se je v samo delo vpeljal tudi različne didaktične igre in materiale. Prav posebej so svojo moč izkazale čebelice oziroma "Bee botki", ki jih je posodil

KPD Bazovica. Pri pouku so obdelali različne teme. Največji poudarek je bil na temi jaz, moja družina in prijatelji. Kasneje so obdelali še predmete v okolju, oblačila, barve in oblike. Dotaknili so se tudi praznikov in prostega časa.

Druga skupina so bili odrasli, ki jih je bilo kar osem. Prav tako so bili začetniki in so delali po knjigi Čas za slovenščino 1. Delo je potekalo gladko in dokaj hitro, saj vsi udeleženci poznajo jezik dovolj dobro, da v začetni fazi ni bilo izzivov. Njihove teme so bile podobne kot v prvi skupini. Začeli so z jaz, moja družina in prijatelji, nadaljevali s šolskimi potrebščinami, razredom, hrano in pijačo, oblačili in barvami, vsakdanjikom in prostim časom.

Zadnje uro slovenščine so slovesno zaključili v Čuvajnici ob Omladinskem jezeru, kjer so se posladkali s sladoledom in si obljubili, da se jeseni spet družijo!

Ob tej priložnosti bi rada pohvalila dokaj novo, vendar zelo aktivno društvo Prešeren, in sicer za njihov trud.

■ Darja Čubrčić, učiteljica DPS

18. junij, DPS iz Čabra, Trstja in Prezida na izletu v Slovenijo

Skupinami, ki v okviru SKD Gorski kotar obiskujejo DPS v Čabru, Trstju in Prezidu, smo skupaj s starši imeli zaključno ekskurzijo v Slovenijo. Zanimanje je bilo veliko, napolnili smo avtobus in morali dodati še vožnjo z osebnim avtomobilom. Obiskali smo Trubarjevo domačijo na Rašici, kjer smo imeli voden ogled in razlago o Trubarju in njegovem življenju. Predstavili so nam tudi knjigoveško delavnico s prikazom izdelave knjig v 16. stoletju in pozornost namenili Trubarjevemu prispevku k slovenstvu in prvi tiskani knjigi ter prehodu iz gotice

v latinico. Nato smo se odpravili na Rob, kjer smo prisluhnili razlagi ter si ogledali ostanke rimskega zidu in slap Kobilji curek. Tam nas je "srečal" tudi rimski vojak na konju v celotni vojaški opremi. Otroci so jo lahko poskusili in jahali na konju. Dan smo zaključili z ogledom gradu Turjak.

■ Mirjana Žagar, učiteljica DPS v Čabru, Trstju in Prezidu



Za ekskurzije vedno zanimanje, arhiv SKD Gorski kotar

IN MEMORIAM



Marija Darapi (1953–2022)

V mestecu Crnac v Virovitiško-podravinski županiji je 28. aprila letos v 70. letu starosti umrla dolgoletna članica KPD Bazovica Marija Darapi.

Marija Darapi je na Reki živela od leta 1980, leta 1998 je v Slovenskem domu KPD Bazovica začela opravljati delo hišnice. V veliko pomoč ji je bil soprog Juraj, in to dolžnost je vestno in odgovorno opravljala več kot desetletje, do konca leta 2010 in preselitve v Crnac na severovzhodnem delu Hrvaške.

Marija Darapi je do letos ostala v rednem stiku z več rojaki na Reki, v glavnem na daljavo, s pogovori po telefonu in po družbenih omrežjih, redno pa je prejela in z veseljem spremljala dejavnost društva tudi v glasilu Sopotja. Marija Darapi mnogim v društvu ostaja v nepozabnem in lepem spominu.

Pogreb Marije Darapi je potekal 30. aprila, pokopana je na pokopališču Crnac.

Sožalje v imenu KPD Bazovica je družini pokojne Marije Darapi izrekel predsednik društva Zvonimir Stipetić.

■ Marjana Mirković



Božidara Hero (1931–2022)

16. julija 2022 je v 91. letu starosti preminila Božidara Hero, rojena Božič.

Božidara Hero, dolgoletna članica KPD Bazovica, je posebej pomembna za slovensko skupnost na Reki in ostaja zapisana predvsem kot učiteljica slovenskega oddelka, ki je tri leta deloval na reški OŠ Matteotti. Tam je na začetku šolskega leta 1950/51 kot komaj 18-letna prevzela pouk tretjega in četrtega razreda, medtem ko je prva dva razreda poučevala pobudnica in predsednica KPD Bazovica Zora Ausec. Božidara Hero je bila med otroki zelo priljubljena "tršica", še vedno zelo mlada in polna duha pa se je z veseljem odzvala tudi na pristrčno srečanje s skupino nekdanjih učencev 17. decembra 2005 v KPD Bazovica in jih ob tej priložnosti znova prijetno presenetila s svojo neizčrpno energijo. Številni med njimi so, tudi zahvaljujoč njenemu trudu in dejavnosti pri pouku, v različnih skupinah v društvu postali dolgoletni aktivni člani. Lepe spomine pa so oživela tudi srečanja na kakšni od prireditvev v KPD Bazovica, ki jih je Božidara Hero rada obiskala.

Božidara Hero je ostala zvesta pedagoškemu delovanju tudi pozneje, večino staža je opravila na reški srednji tehnični šoli kot profesorica matematike in fizike ter tudi tamkajšnjim generacijam ostala v lepem spominu.

Božidara Hero ima zadnje počivališče na reškem pokopališču na Trsatu.

■ Marjana Mirković



Josip Mušanović (1952–2022)

Kruta usoda je hotela, da je Josip Mušanović mnogo prezgodaj, nepričakovano in tragično preminil. Dan pred zaprtjem razstave v KPD Bazovica, 23. julija, je življenje izgubil v hudi nesreči, ki se je zgodila na avtodromu Grobnik v bližini Reke, kjer je sodeloval kot dolgoletni športni sodnik. Med avtomobilsko dirko za Nagrado Hrvaške 2022 je tekmovalno vozilo zletelo s steze in trčilo v zaščitno ograjo ob sodniškem mestu. Ponesrečenega sodnika so takoj prepeljali v Klinični bolnišnični center Sušak na Reki, a mu žal ni bilo pomoči in je podlegel hudim poškodbam.

Komemoracija za Josipa Mušanovića, dolgoletnega ljubitelja športa in tehnike, zanesenjaka avtomobilizma in motociklizma, vsestransko športno in družbeno dejavnega na različnih področjih, in tudi umetniške duše, vključene v kulturne dogodke tudi v KPD Bazovica, je v organizaciji Avtoklubba Rijeka potekala 28. julija na Reki.

Josip Mušanović počiva na reškem pokopališču Drenova.

■ Marjana Mirković

Svetovalni odbor SE o uresničevanju manjšinskih pravic v RH

V saboru RH je potekal sestanek Svetovalnega odbora (SO) Sveta Evrope (SE) o uresničevanju Okvirne konvencije za varstvo narodnih manjšin (OKVNM) na Hrvaškem z razpravo o upoštevanju Petega mnenja (<https://rm.coe.int/5th>) tega odbora. Podpredsednica Vlade RH, pristojna za družbene dejavnosti in človekove pravice, Anja Šimpraga je med drugim opozorila na dejstvo, na Hrvaškem znano že leta: RH ima sicer dobro zapisano zakonodajo za manjšine, treba pa je upoštevati opozorila SE

RH bi morala bolj upoštevati priporočila SE, foto: www.nacionalne-manjnine.info



in rešiti še številne težave na tem področju, da bi RH postala bolj odprta in strpnejša družba. To velja med drugim za še vedno nezadostno število zaposlenih pripadnikov narodnih manjšin v telesih državne in javne uprave, za protimanjšinski govor in predsodke v družbi, pa tudi vse več revizije zgodovine. Več: <https://vlada.gov.hr>

■ Marjana Mirković

23.–31. maj

Po evropskih pokopališčih, Kozala in Trsat

Mednarodni projekt Po evropskih pokopališčih poteka v okviru Zveze pokopališč, ki so v Evropi pomembna v umetniškem in zgodovinskem pogledu (Association of Significant Cemeteries of Europe, ASCE), med njimi sta kot takšni prepoznani tudi reški pokopališči Trsat in Kozala. Na spletni strani KD Kozala (<https://kd-kozala.hr/>) je v rubriki Spominski park (park-uspomena.eu) tudi povezava do aplikacije ARtour, kjer si je to evropsko dediščino mogoče ogledati tudi virtualno.

Daina Glavočič predstavila tudi Radeta Pregarca in opozorila na nerazvozan nagrobni napis, foto: Marjana Mirković

KD Kozala je tudi letos organizirala spoznavni teden, prvega dne z razstavo na Korzu o šestnajstih umetnikih, ki počivajo na Reki,



in pozneje s krajšim kulturnim programom in spoznavnim, več kot dveurnim sprehodom po pokopališču Kozala ob strokovnem vodstvu odlične poznavalke tega področja in vselej zanimive pripovedovalke, umetnostne zgodovinarke Daine Glavočič. Kljub vročini ji je pozorno prisluhnilo več deset obiskovalcev, ki so ogled večinoma ponovili tudi 25. maja na Trsatu, medtem ko so bili informativni in lepo oblikovani panoji na Korzu in pokopališčih skupaj z lično in pregledno brošuro z navodili na razpolago do konca tedna.

Obiskani so bili grobovi pomembnih reških osebnosti, večinoma iz sveta umetnosti, med njimi so tudi rojaki ali tisti s slovenskimi koreninami po enem od staršev, kot so zgodovinar, pisatelj in pravnik Giovanni Kobler (1811–1893), igravec, režiser, dramatik, publicist in prevajalec Rade Pregarc (1894–1952), katerega napis na grobu je še vedno nejasen, književnik, publicist, režiser in prevajalec Osvaldo Ramous (1905–1981) ter slikar, kipar in likovni pedagog Romolo Venucci (1903–1976) na Kozali, medtem ko je bila na Trsatu predstavljena slikarka Božena Vilhar (1906–1991).

■ Marjana Mirković

26. maj

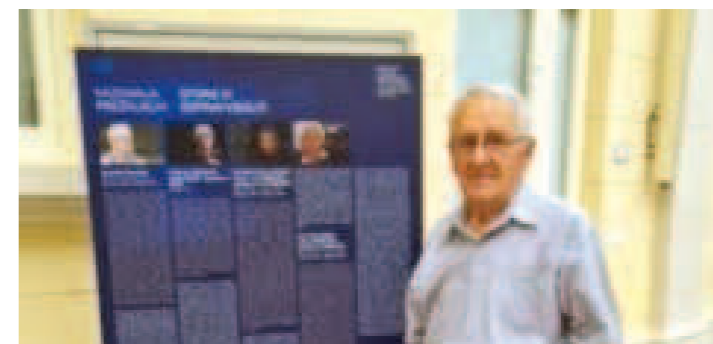
Univerza v Vidmu (Italija), razstava Documente

Med evropskimi projekti Centra za soočanje s preteklostjo Documenta, ki ga vodi rojakinja Vesna Teršelič, je tudi projekt Srečanje spominov: učenje iz preteklosti za zoperstavljanje dehumanizaciji danes. Namen je opomniti na politiko razčlovečenja in ustvarjanja "drugega" v tridesetih in štiridesetih letih prejšnjega stoletja ter ozaveščati o podobnih vzorcih danes, kot sta prepoznavanje in odpor proti avtoritarnosti in populizmu. Različni dogodki pa so bili organizirani tudi z željo izobraževati javnost in jo soočiti z izkrivljenimi zgodovinskimi dejstvi o trpljenju v koncentracijskih taboriščih med drugo svetovno vojno.

Na sklepnem dogodku na univerzi v Vidmu je Documenta organizirala razstavo o italijanskih fašističnih taboriščih z naslovom Tukaj se govori italijansko in pozdravlja po rimsko (Slavko Malnar, intervju), katere kustosinja je bila zgodovinarica Nataša Mataušič. Pred odprtjem je potekal pogovor s študenti, profesorji in drugimi obiskovalci ter predstavniki sodelujočih organizacij iz Italije, Nemčije, BiH in Slovenije. Pogovor je moderirala Vesna Teršelič, iz Hrvaške sta se ga kot nekdanja taboriščnika udeležila Slavko Malnar, ki je bil kot petletnik skupaj z materjo iz taborišča Kampor na Rabu premeščen v Gonars ob koncu leta 1942, in Marica Šimić, rojena Hečimović, ki se je v Gonarsu znašla kot trimesečni dojenček. Med gostitelji sta na pogovoru sodelovali vodja Odseka za jezike in književnost, komunikacijo, izobraževanje in družbo na tamkajšnji univerzi Fabiana Fusco in prevajalka v hrvaščino Elisa Copetti. Obiskovalci so na monitorju spremljali pripovedi Slavka Malnarja in Marice Šimić, posneti v Delnicah in s prevodom v italijanščino. Na razstavljenih panojih so bili na ogled tudi številni članki in fotografije o življenju v taborišču Gonars. Kot je povedal Slavko Malnar, je pogovor z obiskovalci znova opomnil na (še vedno) pomankljivo poznavanje zgodovinskih dejstev, tudi pogosto zamolčanih ali večče prikrojjenih aktualnim političnim razmeram. ■ Marjana Mirković



Študenti zainteresirani za temno stran zgodovine, foto: Jurica Vitković



Slavko Malnar, foto: Jurica Vitković

Poklon spomenu na glinskega župnika Franca Žužka

Vesna Teršelič, tudi podpredsednica Antifašistične lige RH, je 31. julija na Glini na spominski slovesnosti v počastitev žrtev ustaškega zločina leta 1941, organizirani v sodelovanju s Srbskim narodnim svetom (SNS), v govoru med drugim omenila, da so se na pobudo SNS-ja na pokopališču v Soteski dan pred tem poklonili spomenu na nekdanjega glinskega župnika Franca Žužka, Slovenca. Med drugo svetovo vojno je številnim Srbom rešil življenje, po osvoboditvi pa na Glini ostal župnik vse do leta 1955 in vrnitve v rodno Slovenijo. *V spomin na dobrega človeka Žužka pozivam k izgradnji zaupanja med verniki in neverujočimi, med katoliki in pravoslavci, med Hrvati in Srbi. Vsem nam želim, da bi na tem mestu trpljenja našli dodatno moč za preseganje delitev ter za spoštovanje človeškega dostojanstva vseh žrtev in človekovih pravic vseh,* je zaključila Vesna Teršelič. Več: www.autograf.hr

■ Marjana Mirković



Soteska, foto: www.dolenjske-toplice.si/ Alenka Peterlin

Nikdar dovolj vernikov v obilje brez meja

Pozdravljeni!

Bo jesen še takšna jesen, kot je bila včasih? S sončnimi dnevi, zlatim listjem na drevju, šumečim listjem na tleh? Ali pa bo pač cele dneve deževalo in deževalo in spralo vse barve razen sive? Poletje je bilo zelo nenavadno, zakaj ne bi bile iz istih, podnebnih razlogov spremenjenega atlantskega toka nenavadne tudi jesen, zima in pomlad? Takšne letne čase nam obetajo strokovnjaki. Kolega, ki živi na Islandiji, pravi, da ne zdrži več, vse poletje en sam mraz in dež. Ko pa sem se v vročih dneh vozila po reški obvoznici, sem se spraševala, *le kako živijo ti ubogi ljudje v teh grozljivih stolpnih, molečih v razžarjeno nebo?!*

Naša klimatologinja Lučka Bogataj nas je prek medijev vprašala: "Kaj se čudite? Vam tega ne govorim že dvajset let?"

Suša je na dneh (akumulacijskih) jezer razkrila sledove dinosavrov, potopljene hiše in cerkve. Zaloge vode so pičle, a razen na s turisti prenaseljeni slovenski Obali nam vode v pipah vseeno ni zmanjkalo. Naše dragocene vode, ki se zadržuje v našem kraškem podzemlju in na izvirihih meži ali bruha na plano. Verniki smo, če verjamemo, da nam je ne bo zmanjkalo že prihodnje poletje.

Hm! Kraški izvir! Spomin na letošnje poletje: Cetina, kristalno čista, srebrna verižica, ki krasi kraško polje, njen izvir pa je prečudovit. Sinje modro oko s temno modro jamsko zenico, edina mrzla, ledena voda mojega letošnjega poletja. Nepozabno! A nepozabni so bili tudi češki turisti, ki so z maskami in plavutmi skakali v modro vodno oko in tako preizkušali meje svojega telesa. Razposajeno so skakali (tudi lulali?) v vir pitne vode. Na gladini očesa je lebdela odsev mogočne cerkve nad jezerom. Bog početja veseljakov ni komentiral, kakšna informativno-opozorilna tabla tudi ne.

Drugo moje podobno letošnje doživetje je bil obisk Bohinjskega jezera po nekaj letih. S kolegico sva se iz Stare Fužine s kolesi odpravili k jezeru, potem ko sva se znebili pohodnih čevljev in nahrbtnikov. Na obali pa šok: dva kilometra ene same plaže, nabite z ljudmi, večinoma s tujci, severnjaki. Dalmatinski prizor! Voda topla. Plastična igrala, plavajoča na odsevu Julijcev (ne Biokova) na vodni gladini. Supi in žurka! Zvečer pogovor z domačinko na cesti, ki pove, da je letos noro, noro od turizma. Da dela v Mercatorju, da so vsi zaposleni na koncu z močmi. Spraševali sva po kislem mleku, žgancih ... Ni govora! Vse kmetije, vsi hlevi, skednji in podstrešja so bili med covidom predelani v sobe, sobice, studije, apartmaje. Kam se stekajo vse odpadne vode z WC-jev, tušev, kuhinjskih korit, kam se steka odpadno olje vseh ocvrtih kalamarov, kam se steka ves denar ponudnika booking.com?

Se spomnite, kako smo med prvim valom epidemije, spomladi 2020, upali, da se bomo iz njega kaj naučili? Da bo svet

drugačen, boljši. Šala stoletja! Vse je še slabše.

Ampak v Sloveniji bomo novembra volili župane. In bo vse drugače? Hm! V mojem kraju o tem še ni nobene novice. Lučka Bogataj že dvajset let govori gluhim. Najprej smo z asfaltom zalili del parka, Kindlerjevega botaničnega vrta, in tam asfaltirali pod- in nadzemna parkirišča, ki so večino dneva prazna. Parka pri dveh bivših otroških vrtcih smo zalili z asfaltom, zato da se z avti lahko pripeljemo do vrat Lidla in državne uprave. Po evropskih mestih gradijo parke, zasajajo drevje, hladijo mesta, mi pa delamo čisto kontra. Zasuli smo olimpijski bazen, največji zadrževalnik vode v občini, zato da imamo zdaj tam čez zanikrni travnik z uhojeno bližnjico do Tuša. Občinsko glasilo pa nas je to poletje seznanilo z načrtom, da bi županstvo na tem zasutem bazenu (ki leži v bližini vodnega jezera v parku) uredilo fontano, veliko, 20 centimetrov globoko in z vodo zalito površino, posuto z nekakšnimi kamni za hojo čez, in z rastlinjem za okras. Fontana bi se svetila v "celeste" barvi, kristalna (pitna) voda bi brizgala v modro nebo in nas spominjala na nekdanji bazen. Čisto veselje, vam rečem, po zgladu nekega nizozemskega mesta.

Seveda. Nizozemska mesta (Rotterdam!) vsako površino, tudi pločnike in otroška igrišča, urejajo kot mogoče zadrževalnike vode za primer sesutja polderjev, ki zadržujejo vdor vode v depresije. Ne glede na volitve. Pri nas pa si na račun pitne vode, ki so jo vse poletje na primer prevažali s cisternami iz notranjosti Slovenije na presušeno slovensko Obalo, med verniki v neskončno obilje nabiramo predvolilne točke.

A iskreno upam, da je med nami ob vseh resnih napovedih prihoda štirih jezdecov apokalipse vse manj verujočih. Za nas, nevernike, bi bilo povsem predvolilno korektno, če bi nam kdo ponudil subvencioniranje obnove hišnih in vaških štirn ali celo obvezno zgraditev novih. To bi bila za začetek ena majhna lučka upanja, ki bi nam zasvetila v tej vse gostejši temi.

■ Dragica Jaksetič
dragicajaksetic@gmail.com



Dragica Jaksetič

Vesna Rožman: Vse, kar delam, delam z veseljem

V rubriki Srečanja tokrat predstavljamo grafično urednico Sopotij, akademsko kiparko in grafično dizajnerico Vesno Rožman, ki na tem področju deluje od prvih let po diplomi, pridobljeni na oddelku za kiparstvo Akademije za uporabne umetnosti v Beogradu.

Vesna Rožman je s svojim prepoznavnim, uspešnim in plodovitim delovanjem, predvsem pa z izvirnim pristopom v oblikovanju razstav, galerij, založniških in drugih publikacij, že več kot tri desetletja na Reki in širše pomembna soustvarjalica likovnega in kulturnega življenja nasploh.

Sodelovanje s slovensko skupnostjo sega v preteklo desetletje in pol: začelo se je leta 2007 ob petdesetletnici delovanja KPD Bazovica, izidu študije Fluminensia Slovenica avtorja dr. Irvina Lukežiča in odmevni promociji v društvu ter nadaljevalo s slovenskim prevodom tega dela v založbi Sveta slovenske narodne manjšine PGŽ štiri leta pozneje na pobudo današnje urednice Sopotij. Odlične izkušnje pri njenem sodelovanju so pripeljale tudi do prošnje za prevzem grafičnega oblikovanja glasila pred slabim desetletjem, zadnja leta pa ob različnih priložnostih oblikuje tudi kataloge, letake, označevalce strani za knjige ipd.

Vesna Rožman se je o delovanju slovenske skupnosti sicer seznanila že leta 1996, ko je oblikovala vizualno identiteto in brošuro s podatki o manjšinskih organizacijah za takratno prvo, pa vse do petnajste letne prireditve narodnih manjšin na Reki, imenovane *Etno smotra*.

Že več kot dvajset let ima status samozaposlene v kulturi, a dela ji ne zmanjka, nasprotno, izogiba se delu, ki ji ni blizu: "Vse, kar delam, v glavnem delam z veseljem, večinoma je to področje kulture. Veliko je naročil za Mestni muzej Reke, Pomorski in zgodovinski muzej Hrvaškega primorja Reka in reški muzej sodobne umetnosti, pa tudi za Mesto Reka in PGŽ. Oblikovala sem denimo celotno postavitev vseh zbirk – naravoslovne, arheološke, etnografske in sakralne – v frančiškanskem samostanu na Košlju-

nu, pa trikrat projektirala celotne notranje prostore mestne galerije v Crikvenici, tam pa stoji tudi skulptura z mojo idejno zasnovo v spomin na žrtve domovinske vojne in na Vukovar."

Vesna Rožman je sodelovala tudi na Goranski kiparski delavnici (GKD), na dvorišču osnovne šole v Lokvah je njena skulptura *Oko šole* (ime ima v hrvaščini dvojni pomen, kot Oko šole ali Okrog šole), medtem ko je v sklicu GKD za leto 2020 nastala Panova piščal. Postavljena je ob vhodu v gozdni park Golubinjak, rojaki pa so si jo lahko ogledali lani na srečanju vseh slovenskih društev. Ta priložnost bo tudi letos, če bo pihalo, pa bo veter prinesel še glasbo. Na vprašanje, ali sta ji kakšno delo ali razstava posebej ljuba, odgovor odločno zavrne: "Nimam niti najljubše razstave ali česa drugega: določeno temo in gradivo, ki ga imate, prikažete na najboljši možen način – smisel dizajna je, da je zanimiv in informativen, ne sme pa *pejesti* razstavljenega."

Največ se ukvarja z zgodovinskimi razstavami, z obilico materiala, priprave so v vsakem pogledu zahtevne. Glede na to, da vsakič temeljito prebere tudi besedilo za Sopotja in pogosto so njene pripombe dobrodošle, sledi vprašanje, ali bere tudi



Vesna Rožman, foto: Istog Žorž

druge materiale za svoje delo: "Seveda, če ne razumem, je tu Google in okvirno se seznanim z napisanim. Na dizajn vpliva to, kako bom vpela skupaj slikovno gradivo in besedilo, zato moram vselej vedeti, za kaj gre!"

Vesna Rožman poudarja, da osebno ne občuti nikakršne narodnostne pripadnosti, tudi zaradi okolja, v katerem je odrasla, a nasploh je individualna oseba in se ne želi razvrščati v neke okvire: "Izhajam iz večkulturnega okolja, rodila sem se v Kruševcu, srednjo šolo za umetnostno oblikovanje obiskovala v Novem Sadu in študirala v Beogradu, od tam pa prišla na Reko. Po očetu imam slovenske korenine, a v naši etnično mešani družini so tudi nemške, madžarske, srbske, hrvaške korenine, pravzaprav torej evropske, vsega po malem. V očetovi družini so se od vedno prepletali trije jeziki, bilo je normalno, da se govori nemško, madžarsko in nekakšna srbohrvaščina – jugoslovanski jezik, a prva dva predvsem, če kaj ni bilo za otroška ušesa. Slovenščina ni bila navzoča, a jo precej razumem. Rožman je seveda slovenski priimek, toda mi smo izvorno pravzaprav Rozman. Moj oče, četrti otrok in prvi sin po treh hčerah v družini, je namreč ob vpisu rojstva, ki je potekal v izjemno veselem razpoloženju, dobil dodano strešico, vpisano pomotoma v mali zmešnjavi, nastali glede šumnikov in dveh slovenskih priimkov, družinskega Rozman in botrovega Remškar. In ostal je Rožman, edini! Rojen je bil v Beočinu, kamor se je iz Maribora, kjer imamo še vedno sorodnike, z družino in ženo Nemko preselil njegov oče, moj dedek, ki se je kot geodet zaposlil v beočinski tovarni cementa. Stike s Slovenijo je s študijem nekoliko okrepila hčerka Ivana, ki je diplomirala kiparstvo na ljubljanski akademiji za likovno umetnost in oblikovanje, tam živela skoraj deset let, delala in tudi razstavljala skupaj s partnerjem, slovenskim kiparjem Matejem Vočancem. Lani sta se preselila v Istro, a vezi s Slovenijo tako ali drugače vsekakor ostajajo!"

■ Marjana Mirković



Maškovića han, foto: Darko Mohar



Kudin most, foto: Darko Mohar